

วิธีดำเนินการโครงการ

โครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาจัดเก็บข้อมูลดำเนินการเลือกตัวแทนของกลุ่มทางวัฒนธรรมโดยใช้การกำหนดจากกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ และเลือกจากอำเภอที่ปรากฏกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่ อำเภอนาโพธิ์ เก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว อำเภอห้วยราช เก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร อำเภอนางรองเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช และอำเภอสตึกเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวย หรือ ชาวส่วย ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะมีเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป โดยกำหนดประเด็นในการสำรวจ ได้แก่ ประวัติชุมชน ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีพื้นบ้าน การประดิษฐ์สิ่งของ หรือเครื่องทุ่นแรง การย้อมสี ด้านการเกษตรการปลูกพืช พืชที่มีเอกลักษณ์ หรือ โดดเด่นเป็นพิเศษด้านเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน เครื่องใช้ในบ้าน ในครัว เครื่องทุ่นแรงในการทำงาน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาหารที่เป็นเอกลักษณ์พิเศษ ด้านเครื่องนุ่งห่ม การแต่งกาย เครื่องประดับ เช่น การทอผ้า การแต่งกายด้วยผ้า หรือเครื่องประดับประจำท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม เช่น การวาดจิตรกรรมฝาผนัง การปั้น การแกะสลัก ด้านดนตรี เช่น ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน หมอลำ กันตรึม จเรียง ด้านการแสดงพื้นบ้าน การรำ หรือการแสดงประกอบในเทศกาล หรือประเพณีของท้องถิ่น ด้านวรรณกรรม ข้อมูลสถานที่สำคัญในชุมชน โบราณวัตถุ เอกสารสำคัญ เช่น จารึก ใบลาน หนังสือเก่า สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น ศาลตาปู่ เทวรูป สิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระเก่า แหล่งโบราณสถานภายในชุมชน สถานที่สำคัญทางศาสนาภายในชุมชน แหล่งทางธรรมชาติวิทยาภายในชุมชนอนุสาวรีย์หรืออนุสรณ์สถานภายในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน พิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน พิธีกรรมและความเชื่อ เช่น รำผีฟ้า มะมั่วด พิธีเอาข้าวขึ้นยุ้ง ทำขวัญข้าว การละเล่นพื้นบ้าน ตำนานหรือนิทานพื้นบ้าน ความเชื่อในชุมชน

1 เครื่องมือสำหรับการสำรวจเก็บการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

1.1 แผนที่สำหรับการลงสำรวจภาคสนาม

จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอบเขตจังหวัดทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสุรินทร์ ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์ ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสระแก้ว และราชอาณาจักรกัมพูชาทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 10,393.945 ตารางกิโลเมตร พื้นที่การปกครองมีทั้งสิ้น 23 อำเภอ

ที่มา : สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. 2563 : 4

ชนเผ่าหรือชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์มีภูมิประเทศตอนใต้ติดทิวเขาพนมดงรัก ทิศเหนือมีแม่น้ำมูล และแม่น้ำไหลผ่าน จึงเป็นพื้นที่เหมาะสมในการทำการเกษตรกรรม ทำให้มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างต่อเนื่อง สามารถแบ่งชาติพันธุ์ที่อาศัยในพื้นที่นี้ได้ 4 ชาติพันธุ์ได้แก่ ชาติพันธุ์ไทยเขมร อาศัยอยู่บริเวณทิศใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชา ชาติพันธุ์ไทยลาว อาศัยอยู่บริเวณทิศเหนือแม่น้ำมูล ชาติพันธุ์ไทยโคราชเป็นชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บริเวณด้านทิศตะวันตกของจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ติดกับจังหวัดนครราชสีมา และชาติพันธุ์ไทยภูเขาอาศัยอยู่บริเวณด้านทิศตะวันออกติดกับจังหวัดสุรินทร์ โดยทุกชาติพันธุ์มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย ประเพณี ฯลฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ชาตินัพนธ์ไทยเขมร เป็นกลุ่มชาตินัพนธ์ที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้เพราะมีพื้นที่อยู่ติดกับพรมแดนประเทศกัมพูชา ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ อำเภอประโคนชัย บ้านกรวด ปะคำ ละหานทราย กระสัง สตึก พลับพลาชัย ห้วยราช และเมืองบุรีรัมย์ ชาตินัพนธ์ไทยเขมร ในจังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินชีวิตด้วยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะ ด้านความเชื่อ เช่น ด้านไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง การเสกเป่า ยาสั่ง และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งมีการสืบทอดกันมาโดยมีผู้นำสืบทอดสู่ชนรุ่นหลัง อย่างเหนียวแน่น สำหรับประเพณีที่โดดเด่นคือประเพณีวันสารทเดือน 10 หรือโงเบงทม เป็นภาษาเขมรแปลว่า วันสารทใหญ่ คนส่วนใหญ่จะเรียกว่า วันแซนโดนตา คำว่า แซน เป็นภาษาเขมรแปลว่า เช่นสรวง โดนตา แปลว่า บรรพบุรุษ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว คติความเชื่อชาวเขมรมีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษค่อนข้างมาก หากจะกระทำการใดต้องเซ่นผีหรือเซ่นสรวงบรรพบุรุษก่อนเสมอ และหากเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะมีพิธีเล่นมะมวด เพื่อเป็นการสื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษ หาแนวทางในการรักษาโรคภัยหรือสอบถามการกระทำที่อันไปลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวิญญาณบรรพบุรุษที่เชื่อกันว่าเป็นต้นเหตุของอาการเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น

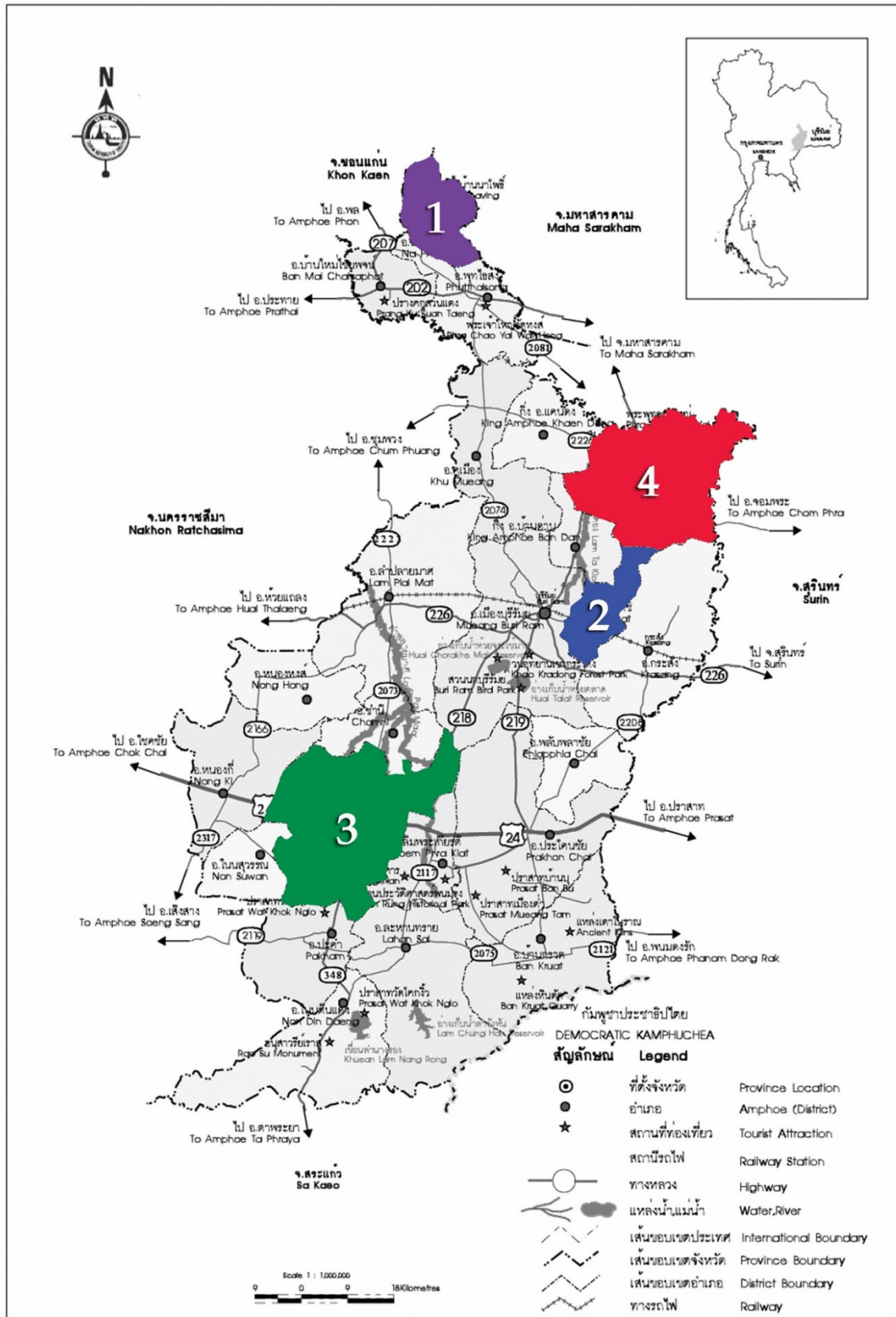
ภาษาพูดของกลุ่มชาตินัพนธ์ไทยเขมรเป็น ภาษาเขมรพื้นถิ่น มีความคล้ายคลึงกับภาษาเขมรในประเทศกัมพูชา ประชากรที่อาศัยอยู่ใกล้พรมแดนไทยกัมพูชาสามารถสื่อสารระหว่างกันได้ โดยเฉพาะภาษาเขมรที่ใช้ในจังหวัดบุรีรัมย์จะมีความคล้ายคลึงกับภาษาเขมรในจังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา

2) ชาตินัพนธ์ไทยลาว จากการศึกษาความเป็นมาของชาวไทยลาวในจังหวัดบุรีรัมย์ ดังเดิมนั้น มักจะอยู่ทางเหนือแม่น้ำมูลที่ติดกับเขตจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ อำเภอพุทไธสง คุเมือง นาโพธิ์ บ้านใหม่ไชยพจน์ แคนดง และอำเภอสตึก ชาตินัพนธ์ไทยลาวซึ่งเป็นชาวบุรีรัมย์ดั้งเดิมอพยพเนื่องจากสงครามมาจากนครเวียงจันทน์ ลักษณะการแต่งกาย ชายนิยมแต่งกายแบบผ้าขาวก้วย หรือโสร่ง นิยมนุ่งผ้าหัวกุด (หัวกุด) เสื้อนิยมนุ่งเสื้อม่อฮ่อมเป็นสีคราม มีความนิยมในการทอผ้าใช้เองเป็นงานของหญิง ส่วนผู้ชายจะนิยมทำเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือนจากการสานไม้ไผ่ ประเพณีวัฒนธรรมนิยมดำเนินชีวิตตาม ฮีตสิบสอง หรือประเพณี 12 เดือน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อการนับถือผีบรรพบุรุษ ผีฟ้า ผีแถน รวมทั้งผีไร่ นา นิยมมีศาลตาปู่ประจำหมู่บ้าน มีตำแหน่งเฒ่าจ้ำหรือหมอจ้ำ เป็นผู้ติดต่อกับวิญญาณ ซึ่งจะได้รับความเคารพจากชุมชนอย่างมาก ภาษาที่ใช้ในการพูดของกลุ่มชาตินัพนธ์ไทยลาวเป็นภาษาอีสานหรือภาษาลาว ซึ่งส่วนใหญ่คนในภาคอีสานใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน

3) ชาตินัพนธ์ไทยโคราช บางครั้งเรียก ไทยเบ๊จ จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอนางรอง หนองกี่ ปะคำ และอำเภอลำปลายมาศ การแต่งกายจะนุ่งโจงกระเบนทั้งชายและหญิง เสื้อคอกลมผ้าขาวม้าพาดบ่าด้านซ้าย หญิงนิยมทัดดอกไม้ที่หู ชาวไทยโคราชเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ว่านอนสอนง่ายเชื่อฟัง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และเชื่อฟังผู้นำ ไม่ประพฤติดังเกินคำสั่งสอนของผู้เป็นบุพการีความเชื่อถือ การทำบุญใส่บาตร ส่งผลบุญไปให้บรรพบุรุษ เป็นประเพณีที่นิยมทำกันในช่วงเดือน 6 ไม่กำหนดวันที่แน่นอน เป็นการทำบุญประจำหมู่บ้าน ซึ่งเชื่อว่าเป็นการส่งผลบุญไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ความเชื่อเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ คือการทำนา ทำไร่ เมื่อถึงฤดูการทำนาคือเดือน 5 ทุกปี จะต้องประกอบพิธีแรกนา (แรกนาขวัญ) เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่การประกอบอาชีพ การละเล่นมีเพลงโคราช หรือเรียก เพลงปฎิพากย์ คือการโต้ตอบเพลงกันระหว่างฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย เป็นกลอนเนื้อร้องสนุกสนาน ภาษาไทยโคราชเป็นภาษาไทยที่มีสำเนียงเพี้ยนเหนือ และมีคำศัพท์เฉพาะแต่ก็ไม่มากนัก หรือบางครั้งก็มีคนเรียกภาษาที่ใช้ว่าลาวโคราช หรือ ภาษาไทยเบ๊จ

4) **ชาติพันธุ์ไทยกูย** หรือเรียกว่า ชาวส่วย เป็นชื่อเรียกจากทางการไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 เรียกกลุ่มเขมรป่าดงที่หาของป่ามาเป็นส่วย เพื่อไม่ต้องไปเป็นไพร่ส่วยจากการเกณฑ์คนเพื่อใช้แรงงาน จึงเรียกชาติพันธุ์กูยว่า ชาวส่วย ชาติพันธุ์กูยในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ เมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมาแล้ว ได้เข้ามาอยู่ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ หนองกี่ ลำปลายมาศ กระสัง สตึก พลับพลาชัย บ้านด่าน และอำเภอประโคนชัย การนุ่งห่มและการแต่งกายของชนชาวส่วยนิยมการ แต่งกายนุ่งห่มเหมือนชาติพันธุ์เขมรแต่พิเศษคือ นิยมทัดดอกไม้ที่อยู่ทั้งสองข้างจะเป็นดอกไม้สีอะไรก็ได้ ชาติพันธุ์ไทยกูยมีอาชีพล่าสัตว์ หาของป่า และที่สำคัญคือ การจับช้างป่า โดยสามารถจับช้างป่ามาฝึกเพื่อใช้งานได้ ปัจจุบันไม่มีช้างป่าให้จับแต่การนับถือศาลปะก่าซึ่งเป็นที่ยอมรับอุปการะในการจับช้าง ยังเป็นวัฒนธรรมที่ชาติพันธุ์กูยปฏิบัติสืบทอดกันมา และจะถือเครื่องในเรือการตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ เช่นในทุกปีในช่วงสงกรานต์ พวก ลูกหลานจะต้องหาบน้ำไปให้พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย อาบ พร้อมทั้งหาเสื้อผ้าใหม่ ๆ ให้ผลัดเปลี่ยนเป็นประจำทุกปี เชื้อฟังคำสั่งสอนของบิดา มารดา ไม่ประพฤติผิดนอกรีตนอกรอย ความเชื่อเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียม ประเพณีส่วนมากจะคล้ายกับพวกเขมร เช่น การตายจะไม่นิยมเผาแต่จะฝังไว้ก่อน เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2563 : 25-26) ภาษากูยหรือส่วย เป็นภาษาที่มีความเฉพาะ และมีความแตกต่างจากภาษาลาวและภาษาเขมร คำว่า กูย ในภาษากูย แปลว่า คน ซึ่งนักมานุษยวิทยาจัดพวกกูย ว่าอยู่ในกลุ่มตระกูลมอญเขมร

การกำหนดพื้นที่ในการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดพื้นที่โดยการเลือกตัวแทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ ที่พบในจังหวัดบุรีรัมย์ จากภาพประกอบที่ 2 แผนที่แสดงพื้นที่การสำรวจข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ จากจากมุลการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์เบื้องต้นจึงเลือกพื้นที่ 4 กลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่ หมายเลข 1 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว เลือกอำเภอนาโพธิ์ หมายเลข 2 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร เลือกอำเภอห้วยราช หมายเลข 3 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช เลือกอำเภอนางรอง และหมายเลข 4 กลุ่มชาติพันธุ์กูย เลือกอำเภอสตึก

ภาพประกอบที่ 2 แผนที่แสดงพื้นที่การสำรวจข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ที่ 4 กลุ่มชาติพันธุ์

2 วิธีการดำเนินโครงการ

การลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลดำเนินการเลือกตัวแทนของกลุ่มทางวัฒนธรรมโดยใช้การกำหนดจากกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ และเลือกจากอำเภอที่ปรากฏกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่ อำเภอนาโพธิ์ เก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว อำเภอห้วยราชเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร อำเภอนางรองเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช และอำเภอสตึกเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย หรือ ชาวส่วย การออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการสำรวจ โดยการลงพื้นที่และใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในประเด็น ของการสำรวจข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไป

- ชื่อชุมชน
- ที่ตั้ง
- ชื่อผู้สำรวจข้อมูล
- ชื่อเจ้าของข้อมูล
- ประเภทกลุ่มชาติพันธุ์

2) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ด้านเทคโนโลยีพื้นบ้าน
- ด้านการเกษตร
- ด้านเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน
- ด้านสุขภาพอนามัย
- ด้านอาหาร
- ด้านเครื่องนุ่งห่ม
- การแต่งกาย
- เครื่องประดับ
- ด้านศิลปกรรม
- ด้านดนตรี
- ด้านการแสดงพื้นบ้าน
- ด้านวรรณกรรม

3) ของดีชุมชน และสิ่งสำคัญ

- โบราณวัตถุ
- เอกสารสำคัญ จารึก ใบลาน หนังสือเก่า
- ศิลปวัตถุ
- สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ (เช่น ศาลตาปู่ พระเก่า อื่นๆ)

4) วิถีชีวิตและประเพณี

- ศาสนาในชุมชน
- พิธีกรรมในชุมชน
- ภาษาที่ใช้
- การละเล่นพื้นบ้าน
- ตำนานหรือนิทานพื้นบ้าน
- ความเชื่อในชุมชน

5) สถานที่สำคัญในชุมชน

- แหล่งโบราณสถาน
- สถานที่สำคัญทางศาสนา
- แหล่งทางธรรมชาติวิทยา
- อนุสาวรีย์หรืออนุสรณ์สถาน
- อนุสาวรีย์หรืออนุสรณ์สถาน
- แหล่งท่องเที่ยว
- พิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้

6) บุคคลสำคัญในชุมชน

- ปราชญ์ชาวบ้าน
- ศิลปินพื้นบ้าน
- วีรบุรุษ หรือวีรสตรี
- บุคคลสำคัญทางศาสนา
- กลุ่มบุคคล หรือชมรม
- ผู้นำท้องถิ่นสู่การเปลี่ยนแปลงสำคัญ

7) ข้อมูลสำคัญอื่นๆ

- ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชน

8) ภาพถ่ายประกอบข้อมูลของชุมชน

3 การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้รูปแบบการบันทึกสิ่งที่พบในการสำรวจลงในแบบสำรวจตามประเด็นที่กำหนดหัวข้อพร้อมถ่ายภาพประกอบและสัมภาษณ์ บุคคลสำคัญในการให้ข้อมูลที่ศึกษาโดยเน้นสิ่งที่เป็นจุดเด่นของมรดกภูมิปัญญา ใช้แบบสอบถามชนิดเขียนตอบ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมที่ทำให้ได้ข้อมูลได้มาก ในเวลาที่จำกัด การสัมภาษณ์โดยตรงช่วยให้ข้อมูลได้ลึกกว่าการใช้แบบสำรวจ ซึ่งใช้เวลาและทรัพยากรค่อนข้างมาก และผู้ช่วยในการเก็บข้อมูลต้องมีการเตรียมผู้สัมภาษณ์ ให้ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี ก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การสังเกตภายใต้การรวบรวมที่ได้จากการนัดหมายไว้ เป็นการใช้แบบวัดความรู้ แบบวัดทัศนคติ ของกลุ่มบุคคลที่ได้นัดหมายเพื่อให้ข้อมูล

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิปัญญาของ 4 กลุ่มชาติพันธุ์ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทราบว่ามีสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ในการสำรวจว่า มีตัวแปรอะไรบ้าง สัมพันธ์อย่างไร ไปจนถึงการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของตัวแปร การเขียนบรรยายเป็นการหาเงื่อนไข และความสำคัญที่เกิดขึ้นในความคิดเห็นทัศนคติ ผลที่มองเห็นตลอดจนแนวโน้ม เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อจุดประสงค์ที่จะบรรยาย และแปลความถึงลักษณะระดับของเงื่อนไข ความสัมพันธ์ การสำรวจ สืบค้น เกี่ยวกับตัวแปร และมาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อนำมาพรรณนาหรือบรรยายนี้ เพื่อนำมรดกภูมิปัญญาที่ศึกษาต่าง ๆ โดยอาศัยการสังเกต บันทึก รวบรวม และวิเคราะห์ จากนั้นจึงสรุปให้เป็นผลการวิจัย

ผลการดำเนินโครงการ

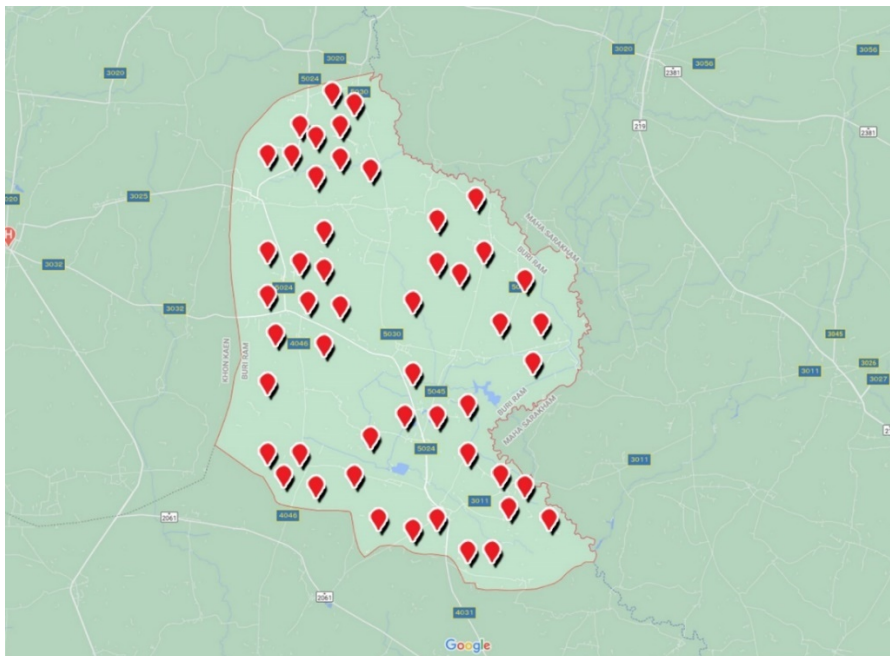
การสำรวจข้อมูลได้ดำเนินการทั้งสิ้น 194 ชุมชน ประกอบไปด้วยพื้นที่อำเภอนาโพธิ์ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว จำนวน 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน อำเภอยะราชเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร จำนวน 7 ตำบล 47 หมู่บ้าน อำเภอนางรองเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช จำนวน 13 ตำบล 47 หมู่บ้าน และอำเภอสตึกเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยภูย จำนวน 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน

1 บริบทของพื้นที่ที่ใช้เพื่อศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ผลการลงพื้นที่ได้ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล ตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการ โดยได้แยกพื้นที่ตามกลุ่มชาติพันธุ์ที่ 4 ชาติพันธุ์ สามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

1.1 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอนาโพธิ์ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุดของจังหวัดบุรีรัมย์ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงคือ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอหนองสองห้อง (จังหวัดขอนแก่น) และอำเภอนาเชือก (จังหวัดมหาสารคาม) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอนาเชือกและอำเภอยางสีสุราช (จังหวัดมหาสารคาม) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอพุทไธสง ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหนองสองห้อง (จังหวัดขอนแก่น)

อำเภอนาโพธิ์แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 5 ตำบล 65 หมู่บ้าน คือ ตำบลนาโพธิ์ 14 หมู่บ้าน ตำบลบ้านคู 15 หมู่บ้าน ตำบลบ้านดู่ 12 หมู่บ้าน ตำบลดอนกอก 14 หมู่บ้าน ตำบลศรีสว่าง 10 หมู่บ้าน การเลือกพื้นที่เลือกเพียง 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน โดยกำหนดพิกัดตามแผนที่ในภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 กำหนดพิกัดแผนที่ทำการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว อำเภอนาโพธิ์

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลจุดพิกัดภูมิศาสตร์ ของตำแหน่งพื้นที่ในการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว ในอำเภอนาโพธิ์ ซึ่งได้แสดงจุดพิกัดละติจูด ลองจิจูด

ชื่อชุมชน	ละติจูด	ลองจิจูด
1. ตำบลบ้านดู่ อำเภอนาโพธิ์		
1) บ้านขามป้อม หมู่ 1 ตำบลบ้านดู่	15.452340	102.573120
2) บ้านดู่ หมู่ 2 ตำบลบ้านดู่	15.713444	102.978083
3) บ้านนาเหล็ก หมู่ 3 ตำบลบ้านดู่	15.6941602	102.9784792
4) บ้านหัวช้าง หมู่ 4 ตำบลบ้านดู่	15.6903717	102.9614787
5) บ้านนาแค หมู่ 5 ตำบลบ้านดู่	15.7482743	102.9735889
6) บ้านนาแพง หมู่ 6 ตำบลบ้านดู่	15.7031948	102.9769292
7) บ้านโนนม่วง หมู่ 7 ตำบลบ้านดู่	15.6910124	102.9594114
8) บ้านโนนตาล หมู่ 8 ตำบลบ้านดู่	15.7357238	102.9717254
9) บ้านนาแพง หมู่ 10 ตำบลบ้านดู่	15.7020726	102.9716181
10) บ้านโนนม่วง หมู่ 11 ตำบลบ้านดู่	15.7281974	102.9813907
2. ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์		
11) บ้านหนองแสง หมู่ 1 ตำบลศรีสว่าง	15.6357854	102.9815845
12) บ้านโนนลาน หมู่ 2 ตำบลศรีสว่าง	15.632805	102.981015
13) บ้านหนองม่วง หมู่ 3 ตำบลศรีสว่าง	15.6379279	102.9791239
14) บ้านเมืองน้อย หมู่ 4 ตำบลศรีสว่าง	15.667060	102.931411
15) บ้านสงแดง หมู่ 5 ตำบลศรีสว่าง	15.6774500	102.9446380
16) บ้านหัวขัว หมู่ 6 ตำบลศรีสว่าง	15.6452259	102.9805911
17) บ้านเปี้ย หมู่ 7 ตำบลศรีสว่าง	15.637612	102.988162
18) บ้านสว่าง หมู่ 8 ตำบลศรีสว่าง	15.6639460	102.9456235
19) บ้านหนองแต้ หมู่ 9 ตำบลศรีสว่าง	15.6754260,	102.9505000
20) บ้านหินตั้ง หมู่ 10 ตำบลศรีสว่าง	15.6681050	102.9241900
3. ตำบลนาโพธิ์		
21) บ้านนาโพธิ์ หมู่ 1 ตำบลนาโพธิ์	15.638607	102.960597
22) บ้านนาโพธิ์ หมู่ 2 ตำบลนาโพธิ์	15.633260	102.947507
23) บ้านคอกวัว หมู่ 5 ตำบลนาโพธิ์	15.6303030	102.9440930
24) บ้านหนองหัวน้อย หมู่ 6 ตำบลนาโพธิ์	15.6175200	102.9626960
25) บ้านโคกกะฐิน หมู่ 7 ตำบลนาโพธิ์	15.6127435	102.9660897

ชื่อชุมชน	ละติจูด	ลองจิจูด
26) บ้านหนองต่อ หมู่ 8 ตำบลนาโพธิ์	15.6209920	102.9012860
27) บ้านหนองหว้า หมู่ 10 ตำบลนาโพธิ์	15.6550962	102.9057669
28) บ้านหนองหว้าใหญ่ หมู่ 11 ตำบลนาโพธิ์	15.6453125	102.9503125
29) บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ 13 บ้านโพธิ์พัฒนา	15.6361154	102.9581900
30) บ้านหนองถนนกลาง หมู่ 14 ตำบลนาโพธิ์	15.638607	102.960597
4. ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์		
31) บ้านหนองแขว หมู่ 2 ตำบลดอนกอก	15.7485024	102.8903730
32) บ้านดอนกอก หมู่ 3 ตำบลดอนกอก	15.7598185	102.8962802
33) บ้านดอนกอก หมู่ 4 ตำบลดอนกอก	15.7598885	102.8998291
34) บ้านหัวฝาย หมู่ 5 ตำบลดอนกอก	15.7482701	102.9202833
35) บ้านหนองโก หมู่ 6 ตำบลดอนกอก	15.7479984	102.9253423
36) บ้านโคกกุ้ง หมู่ 7 ตำบลดอนกอก	15.7466602	102.9353748
37) บ้านหัวหนอง หมู่ 8 ตำบลดอนกอก	15.7469412	102.9354887
38) บ้านดอนกอก หมู่ 9 ตำบลดอนกอก	15.7700808	102.9280429
39) บ้านโคกสะแทน หมู่ 10 ตำบลดอนกอก	15.7716012	102.9291007
40) บ้านนาขาม หมู่ 11 ตำบลดอนกอก	15.7901678	102.9248360
5. ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์		
41) บ้านคู หมู่ 6 ตำบลบ้านคู	15.7089057	102.8872294
42) บ้านทุ่งบ่อ หมู่ 2 ตำบลบ้านคู	15.7219330	102.8969400
43) บ้านเก่าโก หมู่ 3 ตำบลบ้านคู	15.7088531	102.9007830
44) บ้านบง หมู่ 4 ตำบลบ้านคู	15.6974644	102.9403435
45) บ้านดอนกลาง หมู่ 7 ตำบลบ้านคู	15.6959687	102.9281787
46) บ้านโสกดินแดง หมู่ 8 ตำบลบ้านคู	15.7287596	102.9266753
47) บ้านโคกเมฆ หมู่ 11 ตำบลบ้านคู	15.7073150	102.8884890
48) บ้านโนนตะคร้อ หมู่ 12 ตำบลบ้านคู	15.7004516	102.9022542
49) บ้านโนนสะอาด หมู่ 13 ตำบลบ้านคู	15.6811612	102.9455405
50) บ้านคู หมู่ 14 ตำบลบ้านคู	15.6943590	102.9309665

ภาพประกอบที่ 4 กำหนดพิภพแผนที่ทำการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร อำเภห้วยราช

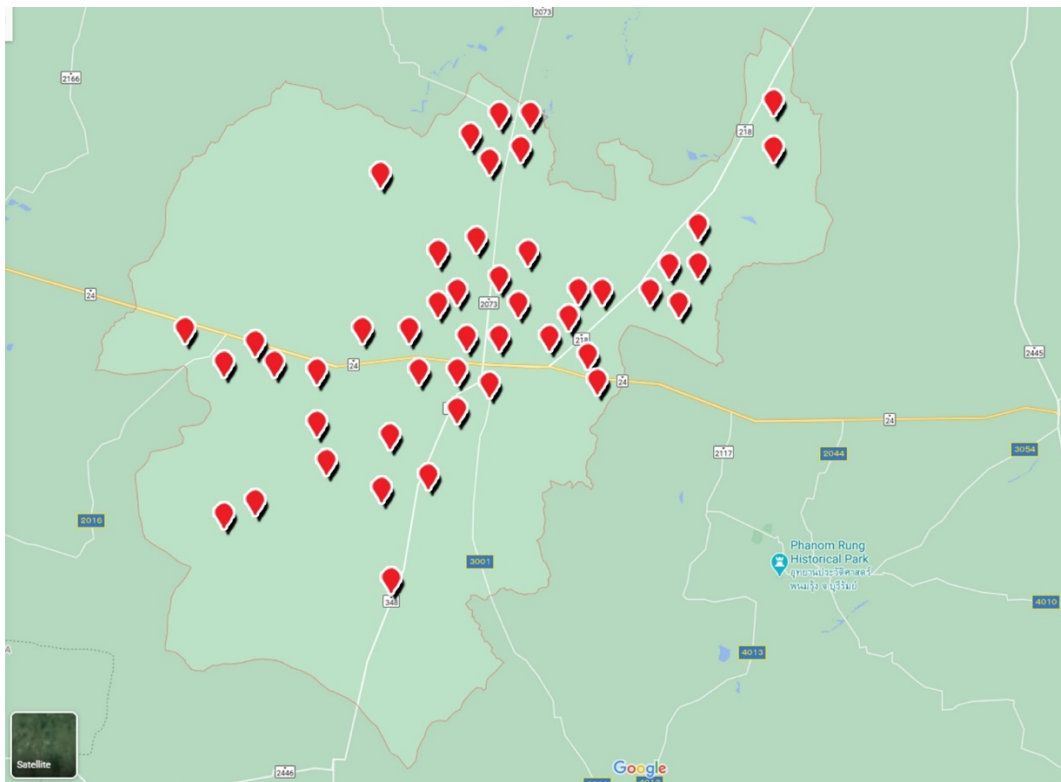
ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลจุดพิกัดภูมิศาสตร์ ของตำแหน่งพื้นที่ในการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร อำเภอห้วยราชซึ่งได้แสดงจุดพิกัดละติจูด ลองจิจูด

ชื่อชุมชน	ละติจูด	ลองจิจูด
1. ตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช		
1) ชุมชนตลาดห้วยราช หมู่ 3 ตำบลห้วยราช	14.971947	103.188755
2) ชุมชนบุตาแพง หมู่ 5 ตำบลห้วยราช	14.971295	103.182821
2. ตำบลโคกเหล็ก อำเภอห้วยราช		
3) บ้านโคกอรุณ หมู่ 1 ตำบลโคกเหล็ก	15.024512	103.201290
4) บ้านหนองหว้า หมู่ 2 ตำบลโคกเหล็ก	15.038449	103.201004
5) บ้านกระสังพัฒนา หมู่ 3 ตำบลโคกเหล็ก	15.008955	103.221557
6) บ้านถนน หมู่ 4 ตำบลโคกเหล็ก	15.013554	103.215250
7) บ้านโคกเหล็ก หมู่ 5 ตำบลโคกเหล็ก	15.025372	103.201304
8) บ้านกระสังสามัคคี หมู่ 7 ตำบลโคกเหล็ก	15.010012	103.227168
9) บ้านโคกขี้ตุน หมู่ 9 ตำบลโคกเหล็ก	15.030776	103.209507
10) บ้านตาเมิน หมู่ 10 ตำบลโคกเหล็ก	15.017488	103.217115
11) บ้านถนนประชาอาสา หมู่ 11 ตำบลโคกเหล็ก	15.014568	103.2146115
3. ตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช		
12) บ้านสามแวง หมู่ 1 ตำบลสามแวง	15.014586	103.199444
13) บ้านใหม่ หมู่ 3 ตำบลสามแวง	15.000921	103.203441
14) บ้านสะแกสามัคคี หมู่ 4 ตำบลสามแวง	15.000734	103.199595
15) บ้านโคกเจริญ หมู่ 6 ตำบลสามแวง	14.999249	103.205158
16) บ้านใหม่ทักษิณ หมู่ 7 ตำบลสามแวง	14.995866	103.203200
17) บ้านเพชรน้อย หมู่ 8 ตำบลสามแวง	14.995886	103.210490
18) บ้านโคกกระเบา หมู่ 9 ตำบลสามแวง	15.011188	103.202517
4. ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช		
19) บ้านตะโก หมู่ 1 ตำบลบ้านตะโก	14.972436	103.234503
20) บ้านโสน หมู่ 2 ตำบลบ้านตะโก	14.973435	103.229675
21) บ้านโคกโพธิ์ หมู่ 3 ตำบลบ้านตะโก	14.945914	103.227841
22) บ้านโชคกราด หมู่ 4 ตำบลบ้านตะโก	14.968367	103.256541
23) บ้านโชคดี หมู่ 5 ตำบลบ้านตะโก	14.970416	103.249546

ชื่อชุมชน		ละติจูด	ลองจิจูด
24) บ้านปรีอเวง	หมู่ 6 ตำบลบ้านตะโก	14.975321	103.230479
25) บ้านเกตุเหนือ	หมู่ 7 ตำบลบ้านตะโก	14.964465	103.237406
26) บ้านเกตุใต้	หมู่ 8 ตำบลบ้านตะโก	14.962651	103.237309
27) บ้านหนองกก	หมู่ 9 ตำบลบ้านตะโก	14.978749	103.224949
5. ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช			
28) บ้านสวายจิกน้อย	หมู่ 1 ตำบลสนวน	14.916828	103.170086
29) บ้านสนวนนอก	หมู่ 2 ตำบลสนวน	14.935336	103.177826
30) บ้านสนวนใน	หมู่ 3 ตำบลสนวน	14.933885,	103.179199
31) บ้านแชะซอ	หมู่ 4 ตำบลสนวน	14.926879	103.195852
32) บ้านสวายจิกน้อย	หมู่ 5 ตำบลสนวน	14.915708	103.171180
33) บ้านจบก	หมู่ 6 ตำบลสนวน	14.934248	103.201848
34) บ้านโคกกลิ้น	หมู่ 7 ตำบลสนวน	14.918782	103.183946
35) บ้านพลวงน้อย	หมู่ 8 ตำบลสนวน	14.908622	103.186457
36) บ้านระกา	หมู่ 9 ตำบลสนวน	14.916971	103.204936
37) บ้านโคกสุวรรณ	หมู่ 12 ตำบลสนวน	14.934044	103.212812
6. ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอห้วยราช			
38) บ้านเมืองโพธิ์	หมู่ 1 ตำบลเมืองโพธิ์	15.044144	103.264109
39) บ้านปะคำ	หมู่ 2 ตำบลเมืองโพธิ์	15.026650	103.274592
40) บ้านประตู่	หมู่ 4 ตำบลเมืองโพธิ์	15.047034	103.257087
41) บ้านศรีเจริญ	หมู่ 7 ตำบลเมืองโพธิ์	15.058257	103.255029
42) บ้านไผ่น้อย	หมู่ 8 ตำบลเมืองโพธิ์	15.026650	103.274592
43) บ้านจาน	หมู่ 9 ตำบลเมืองโพธิ์	15.048637	103.282616
7. ตำบลตาเสา อำเภอห้วยราช			
44) บ้านตาเสา	หมู่ 1 ตำบลบ้านตาเสา	15.095830	103.283769
45) บ้านทานตะวัน	หมู่ 3 ตำบลบ้านตาเสา	15.100550	103.307449
46) บ้านมะขาม	หมู่ 5 ตำบลบ้านตาเสา	15.101710	103.313382
47) บ้านหนองแวง	หมู่ 9 ตำบลบ้านตาเสา	15.102219	103.282128

1.3 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอนางรองตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอขามเฒ่าและอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอประโคนชัยและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอละหานทรายและอำเภอปะคำ ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอโนนสุวรรณและอำเภอหนองกี่

อำเภอนางรองแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 15 ตำบล 188 หมู่บ้าน คือ ตำบลนางรอง 14 หมู่บ้าน ตำบลสะเดา 17 หมู่บ้าน ตำบลชุมแสง 14 หมู่บ้าน ตำบลหนองโบสถ์ 14 หมู่บ้าน ตำบลหนองกง 11 หมู่บ้าน ตำบลถนนหัก 13 หมู่บ้าน ตำบลหนองไทร 14 หมู่บ้าน ตำบลก้านเหลือง 10 หมู่บ้าน ตำบลบ้านสิงห์ 14 หมู่บ้าน ตำบลลำไทรโยง 14 หมู่บ้าน ตำบลทรัพย์พระยา 13 หมู่บ้าน ตำบลหนองยายพิมพ์ 10 หมู่บ้าน ตำบลหัวถนน 11 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งแสงทอง 7 หมู่บ้าน และตำบลหนองโสน 12 หมู่บ้าน โดยในการลงพื้นที่อำเภอนางรองเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช จำนวน 13 ตำบล 47 หมู่บ้าน กำหนดพิกัดตามแผนที่ในภาพประกอบที่ 5 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบที่ 5 กำหนดพิกัดแผนที่ทำการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช อำเภอนางรอง

ตารางที่ 3.3 แสดงข้อมูลจุดพิกัดภูมิศาสตร์ ตำแหน่งพื้นที่ในการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช อำเภอสตึก ซึ่งได้แสดงจุดพิกัดละติจูด ลองจิจูด

ชื่อชุมชน		ละติจูด	ลองจิจูด
1. ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง			
1) บ้านหนองตาเข้ม	หมู่ 11 ตำบลนางรอง	14.6682	102.8046
2) บ้านตากแดด	หมู่ 8 ตำบลนางรอง	14.6623	102.7433
3) บ้านทุ่ง	หมู่ 5 ตำบลนางรอง	14.7021	102.8938
4) บ้านแพงพวย	หมู่ 1 ตำบลนางรอง	14.7038	102.9224
5) บ้านแพงพวย	หมู่ 9 ตำบลนางรอง	14.7159	102.8985
6) บ้านคอกควาย	หมู่ 7 ตำบลนางรอง	14.6906	102.9235
2. เทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง			
7) ชุมชนวัดกลาง	ชุมชน 2 ทต.นางรอง	14.6675	102.8925
8) ชุมชนวัดขุนก้อง	ชุมชน 1 ทต.นางรอง	14.6328	102.7944
9) ชุมชนป่าตาเล็ง	ชุมชน 5 ทต.นางรอง	14.6206	102.8200
10) ชุมชนวัดป่าไร่	ชุมชน 4 ทต.นางรอง	14.6336	102.8006
11) ชุมชนบ้านจะบวัก	ชุมชน 14 ทต.นางรอง	14.6315	102.7858
12) ชุมชนวัดหัวสะพาน	ชุมชน 20 ทต.นางรอง	14.7200	102.8883
13) ชุมชนบ้านถนนหัก	ชุมชน 17 ทต.นางรอง	14.6962	102.8895
14) ชุมชนวัดใหม่ไร่ทอง	ชุมชน 4 ทต.นางรอง	14.6939	102.8871
3. ตำบลลำไทรโยง อำเภอนางรอง			
15) บ้านไร่โคก	หมู่ 9 ตำบลลำไทรโยง	14.6719	102.8117
4. ตำบลสะเดา อำเภอนางรอง			
16) บ้านหนองแซ้ไม้	หมู่ 2 ตำบลสะเดา	14.6282	102.7920
17) บ้านสะเดา	หมู่ 6 ตำบลสะเดา	14.6723	102.7948
18) บ้านโคกมะค่าโหรน	หมู่ 12 ตำบลสะเดา	14.7057	102.8921
5. ตำบลหนองไทร อำเภอนางรอง			
19) บ้านโคกใหญ่	หมู่ 5 ตำบลหนองไทร	14.6500	102.8076
6. ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง			
20) หนองกง	หมู่ 2 ตำบลหนองกง	14.7238	102.8778
21) บ้านโคกพลวง	หมู่ 6 ตำบลหนองกง	14.6577	102.8019
22) บ้านหนองตาไก้	หมู่ 3 ตำบลหนองกง	14.6005	102.7908

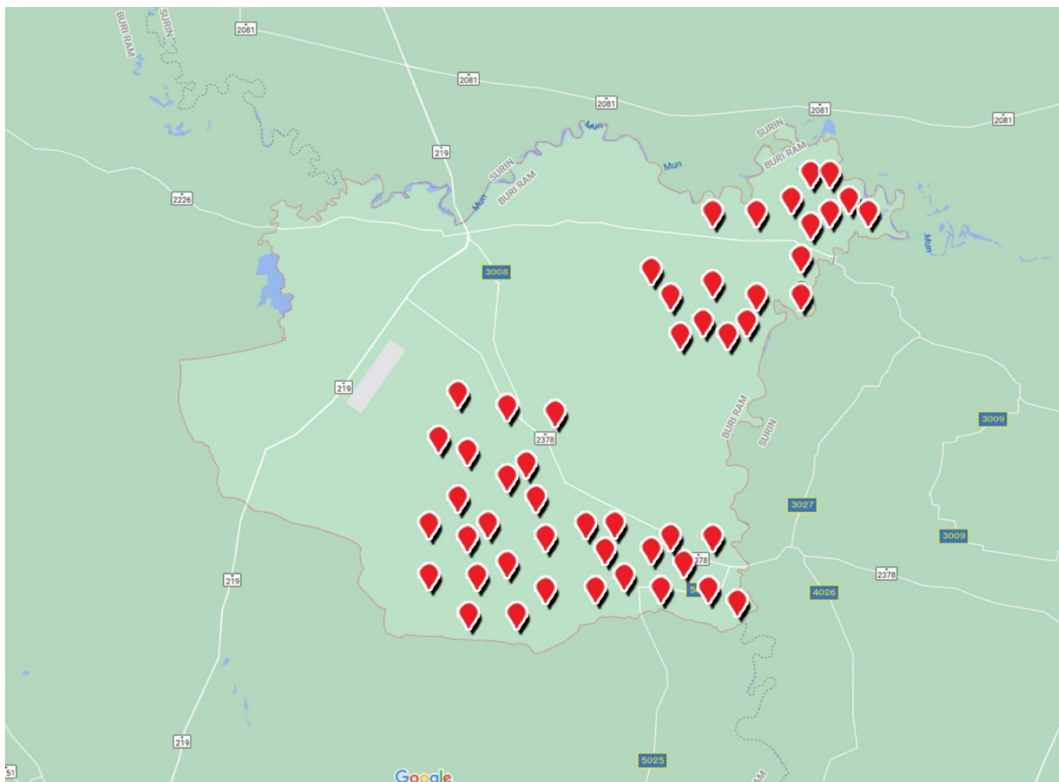
ชื่อชุมชน	ละติจูด	ลองจิจูด
23) บ้านหนองกก หมู่ 7 ตำบลหนองกก	14.6794	102.8277
24) หนองตาไถ่น้อย หมู่ 4 ตำบลหนองกก	14.6556	102.8859
7. ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง		
25) บ้านบุคราม หมู่ 11 ตำบลหนองโสน	14.6005	102.7908
26) บ้านโคกว่าน หมู่ 1 ตำบลหนองโสน	14.5851	102.7987
8. ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง		
27) หนองยายพิมพ์ หมู่ 1 ตำบลหนองยายพิมพ์	14.6365	102.8225
28) หนองยายพิมพ์ หมู่ 4 ตำบลหนองยายพิมพ์	14.5671	102.7003
29) บ้านโนนศาลา หมู่ 9 ตำบลหนองยายพิมพ์	14.5753	102.7004
30) บ้านก้านเหลือง หมู่ 7 ตำบลหนองยายพิมพ์	14.6201	102.7169
9. ตำบลถนนหัก อำเภอนางรอง		
31) บ้านถนนหัก หมู่ 7 ตำบลถนนหัก	14 5581	102.6676
32) บ้านใต้พัฒนา หมู่ 3 ตำบลถนนหัก	14.6068	102.6735
10. ตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง		
33) บ้านหนองมน หมู่ 3 ตำบลทุ่งแสงทอง	14.5927	102.6739
34) หนองบัวหนองกก หมู่ 6 ตำบลทุ่งแสงทอง	14.6227	102.6890
11. ตำบลหนองโบสถ์ อำเภอนางรอง		
35) บ้านท่าปูน หมู่ 8 ตำบลหนองโบสถ์	14.7229	102.7658
36) บ้านไทยทอง หมู่ 14 ตำบลหนองโบสถ์	14.6793	102.7983
37) บ้านโคกพลวง หมู่ 9 ตำบลหนองโบสถ์	14.6077	102.6803
38) บ้านสระขาม หมู่ 1 ตำบลหนองโบสถ์	14.6981	102.7223
39) บ้านลิ้มทอง หมู่ 4 ตำบลหนองโบสถ์	14.7086	102.7255
12. ตำบลชุมแสง		
40) บ้านหนองเจริญสุข หมู่ 11 ตำบลชุมแสง	14.7390	102.8216
41) บ้านทุ่งโพธิ์ หมู่ 14 ตำบลชุมแสง	14.7032	102.7581
13. ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอนางรอง		
42) บ้านจันทร์แดง หมู่ 9 ตำบลบ้านสิงห์	14.7407	102.8102
43) บ้านหนองเสม็ด หมู่ 4 ตำบลบ้านสิงห์	14.5465	102.6842
44) บ้านสิงห์ หมู่ 3 ตำบลบ้านสิงห์	14.6346	102.8187
45) บ้านหนองตาชี หมู่ 5 ตำบลบ้านสิงห์	14.6200	102.8229

ชื่อชุมชน	ละติจูด	ลองจิจูด
46) บ้านหนองขาม หมู่ 2 ตำบลบ้านสิงห์	14.6161	102.8085
14. ตำบลก้านเหลือง อำเภอนางรอง		
47) บ้านโคกใหญ่ หมู่ 8 ตำบลก้านเหลือง	14.5723	102.7736

3.4 อำเภอสตึกตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดบุรีรัมย์ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดัง ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลำปลายมาศ (จังหวัดสุรินทร์) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอลำปลายมาศ อำเภอลำทะเมนชัย และอำเภอสตึก (จังหวัดสุรินทร์) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกระสัง อำเภอห้วยราช และอำเภอบ้านด่าน ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านด่านและอำเภอแคนดง

อำเภอสตึกแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 12 ตำบล 179 หมู่บ้าน คือ ตำบลสตึก 15 หมู่บ้าน ตำบลนิคม 24 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งวัง 15 หมู่บ้าน ตำบลเมืองแก 19 หมู่บ้าน ตำบลหนองใหญ่ 16 หมู่บ้าน ตำบลร่อนทอง 18 หมู่บ้าน ตำบลดอนมนต์ 10 หมู่บ้าน ตำบลชุมแสง 18 หมู่บ้าน ตำบลท่าม่วง 11 หมู่บ้าน ตำบลสะแก 13 หมู่บ้าน ตำบลสนามชัย 12 หมู่บ้าน ตำบลกระสัง 8 หมู่บ้าน

โดยการเก็บข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมอำเภอสตึก เก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยภูเขา จำนวน 5 ตำบล 50 หมู่บ้านกำหนดพิกัดตามแผนที่ในภาพประกอบที่ 5 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบที่ 6 กำหนดพิกัดแผนที่ทำการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยภูเขา อำเภอสตึก

ตารางที่ 3.4 แสดงข้อมูลจุดพิกัดภูมิศาสตร์ ตำแหน่งพื้นที่ในการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยภูเขา อำเภอสตึก ซึ่งได้แสดงจุดพิกัดละติจูด ลองจิจูด

ชื่อชุมชน		ละติจูด	ลองจิจูด
1. ตำบลท่าม่วง อำเภอสตึก			
1) บ้านท่าม่วง	หมู่ 1 ตำบลท่าม่วง	15.307458	103.434813
2) บ้านสำโรง	หมู่ 3 ตำบลท่าม่วง	15.304335	103.419617
3) บ้านตราด	หมู่ 4 ตำบลท่าม่วง	15.281739	103.446425
4) บ้านโนนธาตุ	หมู่ 6 ตำบลท่าม่วง	15.269483	103.413958
5) บ้านโนนยาง	หมู่ 8 ตำบลท่าม่วง	15.281690	103.450332
6) บ้านสำโรงพัฒนา	หมู่ 9 ตำบลท่าม่วง	15.303109	103.449297
7) บ้านโพธิ์เงิน	หมู่ 10 ตำบลท่าม่วง	15.277997	103.439332
8) บ้านท่าม่วงใหม่	หมู่ 11 ตำบลท่าม่วง	15.307458	103.434813
9) บ้านท่าเรือ	หมู่ 7 ตำบลท่าม่วง	15.294975	103.489126
10) บ้านชีเหล็ก	หมู่ 5 ตำบลท่าม่วง	15.276017	103.444808
2. ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก			
11) บ้านทุ่งวัง	หมู่ 1 ตำบลทุ่งวัง	15.253619	103.399533
12) บ้านหนองแวง	หมู่ 2 ตำบลทุ่งวัง	15.240604	103.419369
13) บ้านคุ่มต่ำ	หมู่ 3 ตำบลทุ่งวัง	15.269002	103.397980
14) บ้านหนองทับค่าย	หมู่ 6 ตำบลทุ่งวัง	15.239476	103.405530
15) บ้านตาลอง	หมู่ 7 ตำบลทุ่งวัง	15.283612	103.386788
16) บ้านสมหวัง	หมู่ 8 ตำบลทุ่งวัง	15.235833	103.388631
17) บ้านดอนแก้ว	หมู่ 9 ตำบลทุ่งวัง	15.264696	103.442586
18) บ้านหนองเกาะน้อย	หมู่ 12 ตำบลทุ่งวัง	15.240944	103.400498
19) บ้านม่วงหวาน	หมู่ 13 ตำบลทุ่งวัง	15.250406	103.425400
3. ตำบลชุมแสง อำเภอสตึก			
20) บ้านชุมแสง	หมู่ 2 ตำบลชุมแสง	15.132986	103.375522
21) บ้านโคกสิงห์	หมู่ 4 ตำบลชุมแสง	15.132567	103.378921
22) บ้านเสม็ด	หมู่ 5 ตำบลชุมแสง	15.158392	103.377256
23) บ้านโนนแดง	หมู่ 6 ตำบลชุมแสง	15.120012	103.412145
24) บ้านโนนจำปา	หมู่ 8 ตำบลชุมแสง	15.139787	103.420459

ชื่อชุมชน		ละติจูด	ลองจิจูด
25) บ้านหนองหัวควาย	หมู่ 9 ตำบลชุมแสง	15.158973	103.420342
26) บ้านห้วยน้อย	หมู่ 10 ตำบลชุมแสง	15.163542	103.401517
27) บ้านโนนสมบูรณ์	หมู่ 11 ตำบลชุมแสง	15.155906	103.376355
28) บ้านโคกวัด	หมู่ 12 ตำบลชุมแสง	15.130338	103.416262
29) บ้านตะโก	หมู่ 13 ตำบลชุมแสง	15.139148	103.418443
30) บ้านสว่างพัฒนา	หมู่ 14 ตำบลชุมแสง	15.139614	103.374578
31) บ้านแสงเจริญ	หมู่ 15 ตำบลชุมแสง	15.129187	103.377168
4. ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก			
32) บ้านเมืองแก	หมู่ 1 ตำบลเมืองแก	15.186117	103.321052
33) บ้านหนองดุม	หมู่ 3 ตำบลเมืองแก	15.166452	103.298097
34) บ้านหนองนกเกรียน	หมู่ 4 ตำบลเมืองแก	15.208522	103.304330
35) บ้านหนองปลาแดก	หมู่ 6 ตำบลเมืองแก	15.203189	103.321239
36) บ้านหนองดอน	หมู่ 7 ตำบลเมืองแก	15.167421	103.299931
37) บ้านโนนกลาง	หมู่ 9 ตำบลเมืองแก	15.211050	103.325744
38) บ้านหนองกรุดพัฒนา	หมู่ 10 ตำบลเมืองแก	15.192468	103.304558
39) บ้านนกยูง	หมู่ 11 ตำบลเมืองแก	15.203498	103.322229
40) บ้านเมืองแกใต้	หมู่ 14 ตำบลเมืองแก	15.172269	103.318747
41) บ้านเมืองแกเหนือ	หมู่ 15 ตำบลเมืองแก	15.189209	103.328746
5. ตำบลหนองใหญ่ อำเภอสตึก			
42) บ้านสวายตาวัน	หมู่ 1 ตำบลหนองใหญ่	15.124711	103.315447
43) บ้านหนองใหญ่	หมู่ 2 ตำบลหนองใหญ่	15.118000	103.274485
44) บ้านดอนยong	หมู่ 3 ตำบลหนองใหญ่	15.117848	103.286992
45) บ้านหนองไผ่	หมู่ 5 ตำบลหนองใหญ่	15.135096	103.283145
46) บ้านกระทุ่ม	หมู่ 6 ตำบลหนองใหญ่	15.213668	103.214191
47) บ้านคูขาด	หมู่ 9 ตำบลหนองใหญ่	15.136443	103.314517
48) บ้านตะแบก	หมู่ 10 ตำบลหนองใหญ่	15.148494	103.331177
49) บ้านหนองบัว	หมู่ 11 ตำบลหนองใหญ่	15.138094	103.341355
50) บ้านโนนพลวง	หมู่ 12 ตำบลหนองใหญ่	15.119300	103.315370

ตารางที่ 3.5 แสดงข้อมูลการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานกิจกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
1. ตำบลบ้านดู่ อำเภอนาโพธิ์				
1) บ้านขามป้อม	หมู่ 1			
2) บ้านดู่	หมู่ 2	✓		
3) บ้านนาเหล็ก	หมู่ 3	✓		
4) บ้านหัวช้าง	หมู่ 4			
5) บ้านนาแค	หมู่ 5			
6) บ้านนาแพง	หมู่ 6	✓		
7) บ้านโนนม่วง	หมู่ 7	✓		
8) บ้านโนนตาล	หมู่ 8			
9) บ้านนาแพง	หมู่ 10	✓		
10) บ้านโนนม่วง	หมู่ 11			
2. ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์				
11) บ้านหนองแสง	หมู่ 1			
12) บ้านโนนลาน	หมู่ 2	✓		
13) บ้านหนองม่วง	หมู่ 3			
14) บ้านเมืองน้อย	หมู่ 4	✓		
15) บ้านสงแดง	หมู่ 5			
16) บ้านหัวขัว	หมู่ 6			
17) บ้านเบ็ญ	หมู่ 7	✓		
18) บ้านสว่าง	หมู่ 8		✓	
19) บ้านหนองแต้	หมู่ 9			
20) บ้านหินตั้ง	หมู่ 10			
3. ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์				
21) บ้านนาโพธิ์	หมู่ 1	✓		
22) บ้านนาโพธิ์	หมู่ 2			
23) บ้านคอกวัว	หมู่ 5			
24) บ้านหนองหว้าน้อย	หมู่ 6	✓		
25) บ้านโคกกะฐิน	หมู่ 7	✓		
26) บ้านหนองต่อ	หมู่ 8	✓		
27) บ้านหนองหว้า	หมู่ 10			
28) บ้านหนองหว้าใหญ่	หมู่ 11			
29) บ้านโพธิ์พัฒนา	หมู่ 13	✓		
30) บ้านหนองถนนกลาง	หมู่ 14		✓	

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
4. ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์				
31) บ้านหนองแขวง	หมู่ 2			
32) บ้านดอนกอก	หมู่ 3			
33) บ้านดอนกอก	หมู่ 4	✓		
34) บ้านหัวฝาย	หมู่ 5		✓	
35) บ้านหนองโก	หมู่ 6			
36) บ้านโคกสูง	หมู่ 7	✓		
37) บ้านหัวหนอง	หมู่ 8	✓		
38) บ้านดอนกอก	หมู่ 9			
39) บ้านโคกสะแทน	หมู่ 10	✓		
40) บ้านนาขาม	หมู่ 11	✓		✓
5. ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์				
41) บ้านคู	หมู่ 6	✓		
42) บ้านทุ่งป่อ	หมู่ 2	✓		
43) บ้านเก่าโก	หมู่ 3			
44) บ้านบง	หมู่ 4			
45) บ้านดอนกลาง	หมู่ 7	✓		
46) บ้านโสกดินแดง	หมู่ 8	✓		
47) บ้านโคกเมฆ	หมู่ 11			
48) บ้านโนนตะคร้อ	หมู่ 12			
49) บ้านโนนสะอาด	หมู่ 13			
50) บ้านคู	หมู่ 14	✓		✓

ตารางที่ 3.6 แสดงข้อมูลการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
1. ตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช				
1) ชุมชนตลาดห้วยราช	หมู่ 3	✓		✓
2) ชุมชนบุตาแพง	หมู่ 5			✓
2. ตำบลโคกเหล็ก อำเภอห้วยราช				
3) บ้านโคกอรุณ	หมู่ 1	✓	✓	
4) บ้านหนองหว้า	หมู่ 2	✓	✓	✓

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
5) บ้านกระสังพัฒนา	หมู่ 3	✓	✓	✓
6) บ้านถนน	หมู่ 4	✓	✓	
7) บ้านโคกเหล็ก	หมู่ 5			
8) บ้านกระสังสามัคคี	หมู่ 7	✓	✓	
9) บ้านโคกขี้ตุน	หมู่ 9	✓		
10) บ้านตาเมิน	หมู่ 10	✓		
11) บ้านถนนประชาอาสา	หมู่ 11		✓	
3. ตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช				
12) บ้านสามแวง	หมู่ 1	✓		
13) บ้านใหม่	หมู่ 3	✓	✓	✓
14) บ้านสะแกสามัคคี	หมู่ 4	✓		
15) บ้านโคกเจริญ	หมู่ 6	✓		
16) บ้านใหม่ทักษิณ	หมู่ 7			
17) บ้านเพชรน้อย	หมู่ 8			
18) บ้านโคกกระเบา	หมู่ 9	✓		
4. ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช				
19) บ้านตะโก	หมู่ 1	✓		
20) บ้านโสน	หมู่ 2	✓		
21) บ้านโคกโพธิ์	หมู่ 3	✓		
22) บ้านโชคกราด	หมู่ 4			
23) บ้านโชคดี	หมู่ 5	✓	✓	✓
24) บ้านปรือเวง	หมู่ 6	v		
25) บ้านเกตุนเหนือ	หมู่ 7	✓		
26) บ้านเกตุนใต้	หมู่ 8	✓		
27) บ้านหนองกก	หมู่ 9	✓	✓	✓
5. ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช				
28) บ้านสวายจิกน้อย	หมู่ 1	✓	✓	
29) บ้านสนวนนอก	หมู่ 2	✓	✓	✓
30) บ้านสนวนใน	หมู่ 3	✓	✓	✓
31) บ้านแซะซอ	หมู่ 4	✓		
32) บ้านสวายจิกน้อย	หมู่ 5	✓		
33) บ้านจบก	หมู่ 6	✓		✓
34) บ้านโคกกัลลันหมู่	หมู่ 7	✓		
35) บ้านพลวงน้อย	หมู่ 8	✓		

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
36) บ้านระกา	หมู่ 9			
37) บ้านโคกสุวรรณ	หมู่ 12	✓		
6. ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช				
38) บ้านเมืองโพธิ์	หมู่ 1	✓		
39) บ้านปะคำ	หมู่ 2	✓		
40) บ้านประดู่	หมู่ 4	✓		
41) บ้านศรีเจริญ	หมู่ 7			
42) บ้านไผ่น้อย	หมู่ 8			
43) บ้านจาน	หมู่ 9	✓		
7. ตำบลตาเสา อำเภอยะราช				
44) บ้านตาเสา	หมู่ 1	✓		✓
45) บ้านทวนตะวัน	หมู่ 3	✓		
46) บ้านมะขาม	หมู่ 5			
47) บ้านหนองแวง	หมู่ 9	✓		

ตารางที่ 3.7 แสดงข้อมูลการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
1. ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง				
1) บ้านหนองตาเข้ม	หมู่ 11	✓	✓	✓
2) บ้านตากแดด	หมู่ 8	✓		
3) บ้านทุ่ง	หมู่ 5			
4) บ้านแพงพวย	หมู่ 1			
5) บ้านแพงพวย	หมู่ 9	✓		
6) บ้านคอกควาย	หมู่ 7	✓		
2. เทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง				
7) ชุมชนวัดกลาง	ชุมชน 2	✓		✓
8) ชุมชนวัดขุนก่อ	ชุมชน 1	✓	✓	✓
9) ชุมชนป่าตาเล็ง	ชุมชน 5	✓		
10) ชุมชนวัดป่าเรไร	ชุมชน 4			
11) ชุมชนบ้านจะบว	ชุมชน 14			
12) ชุมชนวัดหัวสะพาน	ชุมชน 20			
13) ชุมชนบ้านถนนหัก	ชุมชน 17	✓		
14) ชุมชนวัดใหม่เรไรทอง	ชุมชน 4			
3. ตำบลลำไทรโยง อำเภอนางรอง				
15) บ้านไร่โคก	หมู่ 9	✓		
4. ตำบลสะเดา อำเภอนางรอง				
16) บ้านหนองแซ้ไม้	หมู่ 2	✓		
17) บ้านสะเดา	หมู่ 6			
18) บ้านโคกมะค่าโหรน	หมู่ 12	✓		
5. ตำบลหนองไทร อำเภอนางรอง				
19) บ้านโคกใหญ่	หมู่ 5			
6. ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง				
20) หนองกง	หมู่ 2			

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
21) บ้านโคกพลวง	หมู่ 6	✓		
22) บ้านหนองตาไก้	หมู่ 3			
23) บ้านหนองกง	หมู่ 7			
24) หนองตาไ้่น้อย	หมู่ 4	✓		
7. ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง				
25) บ้านบุคราม	หมู่ 11	✓		
26) บ้านโคกว่าน	หมู่ 1			
8. ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง				
27) หนองยายพิมพ์	หมู่ 1	✓		
28) หนองยายพิมพ์	หมู่ 4	✓		
29) บ้านโนนศาลา	หมู่ 9			
30) บ้านก้านเหลือง	หมู่ 7			
9. ตำบลถนนหัก อำเภอนางรอง				
31) บ้านถนนหัก	หมู่ 7	✓		
32) บ้านใต้พัฒนา	หมู่ 3			
10. ตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง				
33) บ้านหนองมน	หมู่ 3	✓		
34) บ้านหนองบัวหนองกง	หมู่ 6			
11. ตำบลหนองโบสถ์ อำเภอนางรอง				
35) บ้านท่าปูน	หมู่ 8	✓	✓	
36) บ้านไทยทอง	หมู่ 14			
37) บ้านโคกพลวง	หมู่ 9	✓		
38) บ้านสระขาม	หมู่ 1			
39) บ้านลิ้มทอง	หมู่ 4	✓		
12. ตำบลชุมแสง				
40) บ้านหนองเจริญสุข	หมู่ 11	✓		
41) บ้านทุ่งโพธิ์	หมู่ 14			

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
13. ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอนางรอง				
42) บ้านจันทร์แดง	หมู่ 9	✓	✓	
43) บ้านหนองเสม็ด	หมู่ 4			
44) บ้านสิงห์	หมู่ 3	✓		
45) บ้านหนองตาชี	หมู่ 5	✓		
46) บ้านหนองขาม	หมู่ 2			
14. ตำบลก้านเหลือง อำเภอนางรอง				
47) บ้านโคกใหญ่	หมู่ 8	✓		

ตารางที่ 3.8 แสดงข้อมูลการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
1. ตำบลท่าม่วง อำเภอสตึก				
1) บ้านท่าม่วง	หมู่ 1	✓		
2) บ้านลำโรง	หมู่ 3	✓		
3) บ้านตราด	หมู่ 4			
4) บ้านโนนธาตุ	หมู่ 6			
5) บ้านโนนยาง	หมู่ 8	✓		
6) บ้านลำโรงพัฒนา	หมู่ 9	✓		
7) บ้านโพธิ์เงิน	หมู่ 10			
8) บ้านท่าม่วงใหม่	หมู่ 11	✓		
9) บ้านท่าเรือ	หมู่ 7	✓	✓	✓
10) บ้านขี้เหล็ก	หมู่ 5	✓		
2. ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก				
11) บ้านทุ่งวัง	หมู่ 1	✓		
12) บ้านหนองแวง	หมู่ 2		✓	
13) บ้านคุ่มต่ำ	หมู่ 3	✓		
14) บ้านหนองทับค่าย	หมู่ 6		✓	
15) บ้านตาลอง	หมู่ 7			
16) บ้านสมหวัง	หมู่ 8	✓		✓
17) บ้านดอนแก้ว	หมู่ 9		✓	

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
18) บ้านหนองเกาะน้อย	หมู่ 12			
19) บ้านม่วงหวาน	หมู่ 13	✓		
3. ตำบลชุมแสง อำเภอสตึก				
20) บ้านชุมแสง	หมู่ 2	✓		
21) บ้านโคกลิงห์	หมู่ 4			
22) บ้านเสม็ด	หมู่ 5	✓		
23) บ้านโนนแดง	หมู่ 6	✓	✓	
24) บ้านโนนจำปา	หมู่ 8			
25) บ้านหนองหัวควาย	หมู่ 9	✓		
26) บ้านห้วยน้อย	หมู่ 10			
27) บ้านโนนสมบูรณ์	หมู่ 11	✓		
28) บ้านโคกวัด	หมู่ 12	✓		
29) บ้านตะโก	หมู่ 13	✓		
30) บ้านสว่างพัฒนา	หมู่ 14	✓		
31) บ้านแสงเจริญ	หมู่ 15			
4. ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก				
32) บ้านเมืองแก	หมู่ 1	✓		
33) บ้านหนองดุม	หมู่ 3			
34) บ้านหนองนกเกรียน	หมู่ 4	✓		
35) บ้านหนองปลาแดก	หมู่ 6		✓	
36) บ้านหนองดวน	หมู่ 7	✓		
37) บ้านโนนกลาง	หมู่ 9			
38) บ้านหนองกรูดพัฒนา	หมู่ 10	✓		
39) บ้านนกยูง	หมู่ 11			
40) บ้านเมืองแกใต้	หมู่ 14	✓		
41) บ้านเมืองแกเหนือ	หมู่ 15	✓		
5. ตำบลหนองใหญ่ อำเภอสตึก				
42) บ้านสวายตาวัน	หมู่ 1	✓		
43) บ้านหนองใหญ่	หมู่ 2	✓		
44) บ้านดอนยอง	หมู่ 3	✓	✓	✓
45) บ้านหนองไผ่	หมู่ 5			
46) บ้านกระทุ่ม	หมู่ 6	✓	✓	
47) บ้านคูขาด	หมู่ 9			

ชื่อชุมชน	หมู่ที่ / ชุมชนที่	งานหัตถกรรม พื้นบ้าน	การแสดง และ ดนตรีพื้นบ้าน	แหล่ง ท่องเที่ยว
48) บ้านตะแบก	หมู่ 10	✓		
49) บ้านหนองบัว	หมู่ 11	✓		
50) บ้านโนนพลวง	หมู่ 12			

2 การศึกษาความหลากหลายทางมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

การศึกษาสำรวจข้อมูลภายใต้โครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้ได้รวบรวมข้อมูลของตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ 4 ชาติพันธุ์ ในประเด็น ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมของชุมชน ได้ วิถีชีวิต ประเพณี ศิลปกรรม หัตถกรรม ดนตรีพื้นบ้าน การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน ซึ่งมีความสอดคล้องการความเป็นอยู่ ความเชื่อ โดยมีอัตลักษณ์ของตนเอง

3 การใช้ประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ในจังหวัดบุรีรัมย์

เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนจัดการกิจกรรมทางวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่การสร้างมูลค่าให้กับชุมชน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อประโยชน์และความงามทางศิลปะนั้นมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมเป็นพลวัต ไม่หยุดนิ่ง สามารถเคลื่อนไหวไปตามบริบทของสังคมเป็นการถ่ายทอด ช่วยในกระบวนการพัฒนาต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวเข้ากับยุคสมัย การใช้มุมมองในมิติทางวัฒนธรรมเป็นการขยายองค์ความรู้ในสาขาต่าง ๆ มิติทางวัฒนธรรมจึงเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ หรือในมุมมองที่นำเสนอผ่านการเปลี่ยนแปลงความคิด ความมีอคติครอบงำปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสภาพองค์รวมของปัญหาและบริบทต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบมากขึ้น โดยการขยายตัวของวัฒนธรรม จะส่งผลกระทบต่อสนิยมของคนในสังคมให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ได้รับความนิยมและประสบความสำเร็จในธุรกิจ โดยนักออกแบบต้องเข้าใจและศึกษามิติทางวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ผสมผสานและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบและพัฒนาผลงานของตนเอง สามารถใช้แนวทางดังกล่าวเพื่อเป็นการศึกษาวิจัย สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาต่อไป

4 การเผยแพร่ข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์

- 1) ดำเนินการสรุปสิ่งที่สำรวจพบในรูปแบบเอกสารฉบับย่อเพื่อคืนข้อมูลสู่ชุมชนและหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) เป็นการสำรวจข้อมูลทางวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาสู่ระบบสารสนเทศในรูปแบบฐานข้อมูลในอนาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ

1 การถอดองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ

ศาสนาชาวบ้าน เป็นความผสมผสานของคตินิยมท้องถิ่น คือ พุทธศาสนาระดับที่ชาวบ้านปฏิบัติในชีวิตประจำวันกับศาสนาพราหมณ์ และความเชื่อถือผีต่าง ๆ เช่น ผีแถน ผีเสื้อ ผีปู้ตา ผีนา ผีไร่ ผีน้ำ ผีป่า เขา ลำเนาไพร คติความเชื่อเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ การกระทำของบุคคลและสังคมมนุษย์ผู้ฉลาดนำคติความเชื่อเหล่านี้ ไปประกอบพิธีกรรม เพื่อคลี่คลายข้อขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ คนกับคน และคนกับกฎเกณฑ์สังคม เช่น การเลี้ยงผีแถน ผีปู้ตา ผีตาแฮก ผีไร่ ผีป่า เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติที่ส่งผล ต่อการประกอบอาชีพ ศาสนาชาวบ้านจึงเป็นอาวุธต่อสู้ภัยธรรมชาติ

บรรดาคติความเชื่ออันหลากหลายของชาวอีสานนั้น พุทธศาสนาสอนให้มนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของคน สัตว์ พืช สิ่งของต่าง ๆ โดยการสังเกต โดยการปฏิบัติ โดยการฟัง โดยการอ่าน และโดยการเขียน พุทธศาสนาระดับชาวบ้านแสดงหลักธรรมคำสอน ที่เป็นเอกภาพกับวิถีดำเนินชีวิตภายในสังคมดังภาสิตอีสานว่า “แม่นสมุดมอดเมียนดับชาติเหิงนานก็ตีตาย ครั้งเป็นผู้มีธรรมโมกข์ปืม ว่างเว้น ส่วนว่าคนผู้มีกรรมซ้อนบ่มีธรรมห่มห่อ แม่นจักตายก็บ่มีคน คึดพ้อลิมจ้อยบ่จ่มหา” (แม่นสิ = ถึงแม่น, มุดมอดพี้ยน = ตาย, เหิง = นาน, คึดพ้อ = ระลึกถึง, ลิมจ้อย = ลืมสนิท, จิมหา = บ่นหา)

สภาพภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม สภาพภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการดำเนิน ชีวิตชาวอีสานเป็นอย่างมาก เพราะสภาพภูมิอากาศและลักษณะ การตั้งถิ่นฐานย่อมสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ เช่น อากาศที่ร้อน และฝนชุกยอมทำให้ชาวองกาม การตั้งชุมชนริมฝั่งแม่น้ำหรือหนองน้ำ ย่อมเหมาะแก่การเพาะปลูกและหาอาหาร การตั้งถิ่นฐานตามโคก ตามป่าย่อมเหมาะแก่การเลี้ยงชีวิตด้วยอาหารป่า โดยการล่า สัตว์ จับปลา หาเห็ด หาผึ้ง เป็นต้น บางครั้งสภาพภูมิศาสตร์ทำให้เกิดปัญหา เช่น ปัญหาเรื่องดินน้ำ ย่อมทำให้ผลผลิตตกต่ำ ชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพ จึงพยายามที่จะดัดแปลงวิธีการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เช่น ชาวบ้านโคกสูง ต่ำบก้านเหลือง อำเภองวงน้อย จังหวัดขอนแก่น สภาพพื้นที่ทำนาเป็นดินร่วนปนทรายและมีความแห้งแล้ง เพราะฝน ไม่ตกตามฤดูหรือฝนทิ้งช่วง จึงแก้ปัญหาโดยการทำนาหยอด รากของ ต้นข้าวจะแข็งแรงกว่าการทำนาดำ การประกอบอาชีพนั้นมีทั้งผู้ประสบ ความสำเร็จและผู้ล้มเหลว ผู้ที่สามารถประกอบการงานได้ผลดี โดยใช้ภูมิปัญญาชาวอีสาน เรียกว่า หมอ เช่น หมอมอ คือ ผู้รอบรู้ ด้านโหราศาสตร์ หมอว่าน คือ ผู้รอบรู้ด้านสมุนไพร หมอยา คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษาโรค หมอลำ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการร้องรำ นำประกอบแคน หมอผึ้ง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการหาผึ้ง หมอสร้าง คือ ผู้ทำนา ทำไร่ ทำสวนได้ผลดี ผู้มีภูมิปัญญาทุกวิชาชีพได้รับการยกย่อง จากชุมชนอย่างเสมอหน้ากัน

ชุดลอกแหล่งน้ำ เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน ภายในชุมชน ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยทั่วไปภูมิปัญญา อีสานเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นประโยชน์แก่คนทุกระดับ มีลักษณะเด่น คือ สร้างสำนึกเป็นหมู่คณะสูงทั้งในระดับ ครอบครัวและเครือญาติ

นอกจากมนุษย์จะใช้ภูมิปัญญาเพื่อประกอบอาชีพที่เหมาะสม กับสภาพภูมิอากาศแล้ว มนุษย์ยังสังเกตลักษณะที่เป็นคุณและโทษ ของธรรมชาติ แล้วนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิด แรงบันดาลใจจากธรรมชาติ คือ แมกไม้ สายธาร สายลม แสงแดด และแสงดาว

กระบวนการทางสังคม คือ การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นหมู่บ้าน เป็นเมืองและประเทศชาติ ชาวอีสานมีทัศนคติในการ ใช้ชีวิตว่า อยู่เป็นหมู่ดีกว่าอยู่โดดเดี่ยว เพราะชีวิตจำกัดทางกายภาพ และภูมิปัญญา การช่วยกันคิด ช่วยกันทำ การพึ่งตนเองและการพึ่ง กันเอง น่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด ทำอย่างไรการอยู่ร่วมกันจึงจะเกิด ประโยชน์สุข ผู้ฉลาดจึงร่วมกันกำหนดฮีตบ้าน-คลองเมือง อาทิเช่น ฮีตสิบสอง-คองสิบสี่ กฎหมายท้องถิ่น วรรณกรรมคำสอน นิทาน บทเพลงและคติธรรม ซึ่งชาวบ้านได้ยินได้ฟังจากปู่-ย่า ตา-ยาย พ่อ-แม่ ผู้อาวุโส พระภิกษุ เฒ่า หมอธรรม และพรหมณ์ผู้ประกอบพิธีกรรม ประจำหมู่บ้าน กฎเกณฑ์การควบคุมสังคม ทั้งโดยตรงโดยอ้อมเหล่านี้ เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพชน ความรู้บางส่วนอาจไม่เหมาะกับ สภาพสังคม จึงมีการเปลี่ยนแปลง แต่กระบวนการทางสังคมหลายส่วน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในสภาพปัจจุบัน

โดยสรุปแล้ว ภูมิปัญญาอีสาน จึงเป็นการนำเอาทรัพยากร ความรู้ ทรัพยากรบุคคล ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอีสานแต่ละแห่ง ซึ่งอาจเป็น เอกลักษณะเฉพาะตน หรือเป็นลักษณะสากลที่หลาย ๆ ท้องถิ่นมีคล้ายกัน ก็ได้ ภูมิปัญญาอีสานในแต่ละท้องถิ่นเกิดจากการที่ชาวบ้านแสวงหา ความรู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรคทางธรรมชาติทางสังคมที่จำเป็นในการ ดำรงชีวิต ภูมิปัญญาอีสาน จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและวิถีชีวิต ชาวบ้าน เช่น การประกอบประเพณี พิธีกรรมของชุมชน เป็นกิจกรรม ที่ทำให้ผู้กระทำสบายใจ รู้สึกอบอุ่นไม่โดดเดี่ยว ให้คุณค่าทางจิตใจ และความรู้สึก ถือว่าเป็นพลังทางศีลธรรมหรือประเพณีการรวมกำลัง ช่วยกันทำงานที่ใหญ่หลวงเกินวิสัยที่จะทำได้สำเร็จคนเดียว เช่น การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกสร้างวัด การลงแขกสร้างถนน หรือ วิถีชีวิตของชาวอีสาน ที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติพันธุ์ไทยลาว ซึ่งรวมถึงชาวลาวอีสานที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ชื่อว่า “ฮีตสิบสอง คองสิบสี่” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นชาติเก่าแก่ และเจริญรุ่งเรืองมานาน เป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น และมีส่วนช่วยให้ชาติดำรงความเป็นชาติของตนอยู่ตลอดไป

2 องค์ความรู้ในแต่ละชาติพันธุ์

2.1 องค์ความรู้จากชาติพันธุ์ไทยลาว

ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติพันธุ์ลาว ซึ่งรวมถึงชาวลาวอีสานที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นชาติเก่าแก่และเจริญรุ่งเรืองมานาน เป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น และมีส่วนช่วยให้ชาติดำรงความเป็นชาติของตนอยู่ตลอดไป ฮีตสิบสอง มาจากคำสองคำได้แก่ ฮีต คือคำว่า จารีต ซึ่งหมายถึง ความประเพณี ธรรมเนียม ประเพณี ความประเพณีที่ดี และ สิบสอง หมายถึง สิบสองเดือน ดังนั้นฮีตสิบสองจึงหมายถึงประเพณีที่ชาวลาวในภาคอีสานและประเทศลาว ปฏิบัติกันมาในโอกาสต่าง ๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี เป็นการผสมผสานพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผีและพิธีกรรมทางการเกษตร เข้ากับพิธีกรรมทางพุทธศาสนา นักปราชญ์โบราณได้วางฮีตสิบสองไว้ดังนี้

- เดือนอ้าย – บุญเข้ากรรม
- เดือนยี่ – บุญคูณลาน
- เดือนสาม – บุญข้าวจี
- เดือนสี่ – บุญพระเวส
- เดือนห้า – บุญสงกรานต์
- เดือนหก – บุญบั้งไฟ
- เดือนเจ็ด – บุญซำฮะ
- เดือนแปด – บุญเข้าพรรษา
- เดือนเก้า – บุญข้าวประดับดิน

เดือนสิบ - บุญข้าวสาก

เดือนสิบเอ็ด - บุญออกพรรษา

เดือนสิบสอง - บุญกฐิน

งานบุญประเพณีที่เกี่ยวข้องกับฮีตสิบสองที่สำคัญของชาวอีสาน ได้แก่ บุญเดือนสี่ จังหวัดร้อยเอ็ด (งานประเพณีบุญพระเวส) บุญเดือนหก จังหวัดยโสธร (งานประเพณีบุญบั้งไฟ) บุญเดือนแปด จังหวัดอุบลราชธานี (งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา) บุญเดือนสิบเอ็ด จังหวัดนครพนม (งานประเพณีออกพรรษาไหลเรือไฟ) และจังหวัดสกลนคร (งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง)

คองสิบสี่ เป็นคำและข้อปฏิบัติคู่กับฮีตสิบสอง คอง หมายถึง แนวทาง หรือ ครรลอง ซึ่งหมายถึง ธรรมเนียมประเพณี หรือแนวทาง และ สิบสี่ หมายถึง ข้อวัตรหรือแนวทางปฏิบัติสิบสี่ข้อ ดังนั้นคองสิบสี่จึงหมายถึง ข้อวัตรหรือแนวทางที่ประชาชนทุกระดับ นับตั้งแต่พระมหากษัตริย์ ผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง พระสงฆ์ และคนธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติสิบสี่ข้อ อาจสรุปได้หลายมุมมองดังนี้

เป็นหลักปฏิบัติกล่าวถึงครอบครัวในสังคม ตลอดจนผู้ปกครองบ้านเมือง

เป็นหลักปฏิบัติของพระมหากษัตริย์ในการปกครองบ้านเมือง และหลักปฏิบัติของประชาชนต่อพระมหากษัตริย์

เป็นหลักปฏิบัติที่พระราชายึดถือปฏิบัติ เน้นให้ประชาชนปฏิบัติตามจารีตประเพณี และคนในครอบครัวที่ปฏิบัติต่อกัน

เป็นหลักปฏิบัติในการปกครองบ้านเมืองให้อยู่เป็นสุขตามจารีตประเพณี

แต่ละข้อมีคำนำหน้าด้วย (ทำให้เกิดความสับสนกับฮีตสิบสอง) แต่ละคองจะมีสิบสี่ฮีต ยกเว้นฮีตปีละเดือน จะมีเพียงสิบสองฮีต ซึ่งนั่นก็คือฮีตสิบสองที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น คองประกอบด้วย

ฮีตเจ้าคองขุน	ฮีตท้าวคองเพี้ย
ฮีตไพร่คองนาย	ฮีตบ้านคองเมือง
ฮีตปู่คองย่า	ฮีตตาคองยาย
ฮีตพ่อคองแม่	ฮีตไผ่คองเขย
ฮีตป้าคองลุง	ฮีตลูกคองหลาน
ฮีตเถ้าคองแก่	ฮีตปีคองเดือน (ฮีตสิบสอง)
ฮีตไฮ่คองนา	ฮีตวัดคองสงฆ์"

ภูมิปัญญาที่โดดเด่น ได้แก่ หมอยาสมุนไพร พบที่ บ้านเมืองน้อย ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี พ่อองอาจ นาโล เป็นหมอยา เปิดทำการรักษาโรค เริงน้ำนม ผิดสำแดง ปวดหัว เวียนหัว เป็นหวัด ไอ ต่าง ๆ อื่น ๆ โดยจะรักษาได้ในช่วงเวลา 16.00 – 10.00 น. ของอีกวันหนึ่ง เท่านั้น ช่วงเวลา 11.00 – 16.00 น. ให้ยาไม่ได้ ถือว่ามีครู"

2.2 องค์ความรู้จากชาติพันธุ์ไทยเขมร

ดำเนินชีวิตด้วยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะ ด้านความเชื่อ เช่น ด้านไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง การเสกเป่า ยาสั่ง และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งมีการสืบทอดกันมา โดยมีผู้นำสืบทอดสู่ชนรุ่นหลัง อย่างเหนียวแน่น สำหรับประเพณีที่โดดเด่นคือประเพณีวันสารทเดือน 10 หรือ ไข่เบนทม เป็นภาษาเขมรแปลว่า วันสารทใหญ่ คนส่วนใหญ่จะเรียกว่า วันแซนโดนตา คำว่า แซน เป็นภาษาเขมรแปลว่า เช่นสรวง โดนตา แปลว่า บรรพบุรุษ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว คติความเชื่อชาวเขมรมีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษค่อนข้างมาก หากจะกระทำการใดต้องเซ่นผีหรือเซ่นสรวงบรรพบุรุษก่อน

เสมอ และหากเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะมีอาการทำพิธีเล่นมะมั่ววด เพื่อเป็นการสื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษ หาแนวทางในการรักษาโรคภัยหรือสอบถามการกระทำที่อันไปลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวิญญาณบรรพบุรุษที่เชื่อกันว่าเป็นต้นเหตุของอาการเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น ภาษาพูดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรเป็น ภาษาเขมรพื้นถิ่น มีความคล้ายคลึงกับภาษาเขมรในประเทศกัมพูชา ประชากรที่อาศัยอยู่ใกล้พรมแดนไทยกัมพูชาสามารถสื่อสารระหว่างกันได้ โดยเฉพาะภาษาเขมรที่ใช้ในจังหวัดบุรีรัมย์จะมีความคล้ายคลึงกับภาษาเขมรในจังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา

ภูมิปัญญาที่โดดเด่น ได้แก่ งานหัตถกรรมที่บ้าน ใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแหล่งเรียนและงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ การทอผ้าไหม การทำโลงโบราณ แบบชาวเขมร และการบุษ้องวง ทำเครื่องดนตรีพื้นบ้าน

2.3 องค์ความรู้จากชาติพันธุ์ไทยโคราช

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช ในอำเภอนางรองซึ่งเป็นเมืองเก่าโดยมีตำนานมีปรากฏที่วัดขุนก้อง ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในสมัยก่อนนั้นมีการยกทัพไปปราบเขมรโดยมีทั้งเจ้าขุนมูลนายรวมทั้งกองพลทหารมาพักแรมอยู่ตรงนี้จำนวนมาก หลังจากที่พักอยู่นานจึงได้สร้างอุโบสถขึ้นมาชื่อว่า วัดขุนก้องแต่เมื่อกาลเวลาล่วงมานานก็เกิดเพี้ยนเป็นวัดขุนก้อง คนที่เข้ามาจับกลุ่มอยู่อาศัยจึงได้ชื่อชุมชนตามชื่อวัด คือ ชุมชนวัดขุนก้อง วัดขุนก้องสร้างขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถแห่งกรุงศรีอยุธยาโดยขุนก้องนายทหารผู้ควบคุมกองเสบียงที่ตามเสด็จ 2 จอมกษัตริย์เมื่อครั้งไปปราบเขมรพระอุโบสถหลังนี้แต่เดิมมีครุเมืองอยู่ด้านตะวันออกปัจจุบันกลายเป็นเพียงสระน้ำในวัดและเชื่อว่าเป็นกองบัญชาการฝ่ายทะเลเบียนของกองทัพในช่วงศึกสงคราม

ในวัดขุนก้องนี้พบอนุสรณ์สถานแห่งความรักท้าวปาจิต-นางอรพิม โดยมีเนื้อเรื่องดังนี้ “ดั่งโชคชะตาฟ้าลิขิต” เมื่ออายุครบ 18 ชันษาโหรได้ทำนายไว้ว่า หญิงที่จะมาเป็นพระชายาของเจ้าชายยังไม่ถือกำเนิด และอยู่ห่างจากนครธมมากนัก บิดามารดาของหญิงผู้นั้นเป็นคนธรรมดา ทำไร่อยู่ที่เขาแห่งหนึ่ง สันนิษฐานว่าเป็น “เขาไปรบัด หรือ เขาพนมรุ้ง” เวลานี้จวนได้เวลาถือกำเนิดจากครรภ์มารดาแล้ว ควรจะให้ผีผู้พิทักษ์รักษาความปลอดภัยกับครอบครัวของนาง “พบดวงจิต พันผูก เสน่หา” “เจ้าชายปาจิต” เชื่อในคำทำนายนั้น จึงออกตามหา โหรกราบทูลเพิ่มเติมว่า บิดามารดาของหญิงผู้นั้นมีอายุเกินหกสิบปีแล้ว ที่อยู่ของหญิงผู้นั้นอยู่ทางทิศพายัพของนครธม จึงสืบเสาะได้ความว่าที่ใกล้เขาพนมรุ้งมีลักษณะดังคำทำนาย อาศัยอยู่จริง เป็นหญิงมีครรภ์แก่ชื่อ “นางบัว” เนื้อศรีษะของนางมีเงาคล้ายกลดกั้นอยู่ ก็แน่ใจว่าใช่ตามคำทำนาย จึงเข้าไปแสดงตัวว่าเป็นใคร มีความประสงค์อะไร และแสดงความตั้งใจว่า หากลูกคลอดออกมาเป็นชายจะยกย่องให้เป็นน้องชาย แต่ถ้าเป็นหญิงจะขอนำไปเป็นมเหสี “เกิดก่อรัก ตรารัถ ซึ่งวิญญา” หลังจากหญิงสาวคลอดบุตรเพศหญิงออกมาจนมีอายุครบ 16 ปี มีลักษณะรูปโฉมงดงามมาก ชื่อว่า “อรพิม” เจ้าชายปาจิตจึงหลงใหลรักใคร่ในตัวนางมาก ให้ทหารเฝ้าอารักขาไว้ เจ้าชายได้กลับมาหานครธมมาจัดเตรียมที่จะอภิเษกสมรสตามโบราณราชประเพณี “ต้องจากลา พรากจาก เพื่อพบกัน” กล่าวถึงอีกเมืองหนึ่ง คือ “เมืองพิมาย” ผู้ครองนครคือ “ท้าวพรหมทัต” วันหนึ่งท้าวพรหมทัตออกไปเที่ยวป่า และได้ตั้งค่ายพักแรมที่ริมสระน้ำใหญ่เรียกว่า “สระเพ็ญ” (อาจเป็นทะเลเมืองต่ำ บ้านโคกเมือง อำเภอประโคนชัย ในปัจจุบัน) และได้พบหญิงสาวรูปโฉมงดงาม นามว่า “นางอรพิม” ด้วยความเสน่หา จึงได้ให้ทหารมาแจ้งประสงค์ของตนแต่นางไม่ยอม จึงได้ฉุดคร่านางอรพิมจากบิดามารดาและทหารของเจ้าชายปาจิตจนสำเร็จ “ท้าวพรหมทัต” นำตัวนางอรพิมมายังเมืองพิมายโดยไม่รู้ว่านางเป็นคู่หมั้นของท้าวปาจิต ระหว่างทาง นางอรพิมได้ขอร้องให้หยุดพักการเดินทางเพื่อหาโอกาสส่งข่าวให้เจ้าชายปาจิต แต่ท้าวพรหมทัตไม่ยอม “นางนังรอ รอรัก สลักจิต” ครั้นเดินทางมาถึงลำน้ำทางทิศตะวันออกซึ่งเป็นที่ตั้งของ “เมืองนางรอง” นางอรพิมคิดหาอุบายถ่วงเวลา ขอลงจากหลังช้างมา

นั่งพัก และร้องไห้ที่ริมฝั่งน้ำ คร่ำครวญถึงบิดามารดาและเจ้าชายปาจิต ต่อมาจึงได้เรียกน้ำนี้ว่า “ลำนางรอง” หรือ “ลำนางร้อง” และเพี้ยนมาเป็น “ลำน่านางรอง” อันเป็นที่มาของชื่อ “อำเภอนางรอง” ในปัจจุบัน” พี่พันผูก คณิงนิจ มิเสื่อมหาย” ฝ่ายเจ้าชายปาจิต เมื่อกลับถึงมหานครม ก็ได้จัดเตรียมยกขบวนขึ้นหมาก ล่องเรือสำเภาตามลำน้ำ ทหารที่คอยเฝ้าอารักขานางอรพิมทราบข่าว จึงเข้าไปทูลแจ้ง นางอรพิมถูกท้าว พรหมทัตลักพาตัวไป ด้วยความโกรธแค้นและเสียใจ เจ้าชายจึงคว่ำขันหมากทิ้ง ที่บริเวณถ้ำเปิดทอง (อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์) และออกติดตาม โดยไม่หยุดพักทั้งกลางวันและกลางคืน “นางมันคงในท่าน้าว มิเสื่อมคลาย” เมื่อนางอรพิมได้ถูกพามาอยู่ในปราสาทท้าวพรหมทัต นางจึงได้อธิษฐานจิตขอมิรักมันคง จะเป็น พระชายาเจ้าชายปาจิตแต่เพียงผู้เดียว ถ้าไม่ใช่เจ้าชายปาจิต ผู้ใดจะต้องตัวนางขอให้ร้อนเป็นไฟ ผลจาก แรงจิตอธิษฐาน ทำให้ท้าวพรหมทัตไม่สามารถจะต้องกายนางไม่ได้ “เจอดังหมาย พี่มาหา นางดังรอ” เมื่อ ไกลถึงเจ้าชายปาจิตจึงได้ปลอมตัวเป็นสามัญชน เดินทางเข้าไปยัง เมืองพิมาย และตามหานางอรพิมจนพบ เมื่อพบกันครั้งแรกนางอรพิมได้อุทานด้วยความยินดีว่า “พี่มาแล้ว” ถึง 3 ครั้ง หลังจากนั้นเจ้าชายปาจิต จึงได้ สังหารท้าวพรหมทัต “รักแท้ภูษะ นาวา ชีวา วาส” เจ้าชายปาจิตทรงนำพานางอรพิมกลับมายังนครมโดย เดินทางผ่าน “ทุ่งกระเด็น” ในปัจจุบัน ซึ่งห่างจากเมืองพิมายมาไกลมาแล้ว และได้มีการเลี้ยงฉลองแต่งงานที่ ทุ่งแห่งนี้ จนพากันเรียกกันว่า “ทุ่งกระเด็น” ต่อมาเพี้ยนไปเป็น “ทุ่งกระเด็น พอถึงรุ่งสาง..เจ้าชายปาจิตและ นางอรพิมจึงได้เดินทางมาทางทิศตะวันออกจนไปถึงทุ่งแห่งหนึ่งจึงได้หยุดพักผ่อน ซึ่งทุ่งนี้ต่อมาเรียกว่า ทุ่ง อรพิม ซึ่งอยู่ใกล้กับบ้านหนองทองลิ้ม (อำเภอนางรอง) “ทุกภพชาติรักมั่น นิรันดร์” ครั้นถึงมหานครม พระ เจ้าชัยวรมัน ได้จัดงานฉลองรับขวัญ อย่างยิ่งใหญ่สมพระเกียรติ และในเวลาต่อมาเจ้าชายปาจิตได้ครองราช บัลลังก์เป็นกษัตริย์สืบต่อจากพระราชบิดา และอภิเษกนางอรพิมเป็นพระมเหสี ครองสุขกันต่อมา ตรานานเท่า นาน เป็นตำนานแห่งความรัก อมตะ นิรันดร์กาล

ภูมิปัญญาที่โดดเด่น ได้แก่ ขาบาตร พบมีการทำขาบาตร ที่ บ้านหนองตาชี หมู่ 5 บ้านหนองตาชี ต. บ้านสิงห์ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ขาบาตร ทำจากไม้แก่นมะขาม เริ่มต้นเรียนจากวัดป่ารวมใจ “เฉวียน รองขา บาตร” นิยมใช้ไม้มงคลในการทำ ใช้เวลาประมาณครึ่งเดือน ซึ่งเป็นหัตถกรรมที่มีมูลค่าสูงและทำรายได้ให้แก่ ชุมชน

2.4 องค์ความรู้จากชาติพันธุ์ไทยกูย

การนุ่งห่มและการแต่งกายของชนชาวส่วยนิยมการ แต่งกายนุ่งห่มเหมือนชาติพันธุ์ เขมรแต่พิเศษคือ นิยมตัดดอกไม้ที่อยู่ทั้งสองข้างจะเป็นดอกไม้สีอะไรก็ได้ ชาติพันธุ์ไทยกูยมีอาชีพ ล่าสัตว์ หา ของป่า และที่สำคัญคือ การจับช้างป่า โดยสามารถจับช้างป่ามาฝึกเพื่อใช้งานได้ ปัจจุบันไม่มีช้างป่าให้จับแต่ การนับถือศาส์ปะกำซึ่งเป็นที่รวบรวมอุปกรณ์ในการจับช้าง ยังเป็นวัฒนธรรมที่ชาติพันธุ์กูยปฏิบัติสืบต่อกันมา และจะถือเครื่องในเรือการตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ เช่นในทุกปีในช่วงสงกรานต์ พวก ลูกหลานจะต้องหาบน้ำ ไปให้พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย อาบ พร้อมทั้งหาเสื้อผ้าใหม่ ๆ ให้ผลัดเปลี่ยนเป็น ประจำทุกปี เชื้อฟังคำสั่งสอน ของบิดา มารดา ไม่ประพฤตินอกกริณนอกรอย ความเชื่อเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนมากจะคล้ายกับ พวกเขมร เช่น การตายจะไม่นิยมเผาแต่จะฝังไว้ก่อน ภาษากูยหรือส่วย เป็นภาษาที่มีความเฉพาะ และมีความ แตกต่างจากภาษาลาวและภาษาเขมร คำว่า กูย ในภาษากูย แปลว่า คน ซึ่งนักมานุษยวิทยาจัดพวกกูย ว่าอยู่ ในกลุ่มตระกูลมอญเขมร

ภูมิปัญญาที่โดดเด่น ได้แก่ การแกะสลักพระไม้มงคลที่บ้านดอนแก้ว หมู่ 9 ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีการสืบทอดภูมิปัญญาการแกะพระจากไม้มงคลจากบรรพบุรุษมา 3 รุ่น และจากแกะด้วย มือ ปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือในการแกะเพื่อความรวดเร็วและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างดี

3 การนำความรู้จากภูมิปัญญาสู่งานวิชาการ

วิธีการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาอีสาน ภูมิปัญญาเป็นเรื่องของการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สำหรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน” คือ การถ่ายทอดความรู้ของชาวอีสานเพื่อสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีก คนรุ่นหนึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการและกลุ่มเป้าหมาย อย่างเช่น วิธีการถ่ายทอด ความรู้จากเด็กจะแตกต่างจากผู้ใหญ่ คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้แก่เด็ก ต้องง่าย ไม่ซับซ้อน สนุกสนาน ดึงดูดใจ เช่น การละเล่น การเล่านิทาน การลองทำ ได้แก่ ปริศนาคำทาย โดยเลือกถ้อยคำที่สร้างภาพ คำเปรียบ เทียบทำให้ ชั้น คล่องจอง ให้เสียงและจังหวะ เพื่อดึงดูดใจและจดจำ ได้ง่าย การเล่านิทานเป็นการถ่ายทอดความรู้โดยอาศัยความสนุกสนาน จากตัวละครในเรื่องและวิธีการเล่าที่น่าสนใจ ต้องเป็นเรื่องสั้น ๆ เนื้อหาสร้างเสริมนิสัย และบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนา ส่วนใหญ่ มุ่งเน้นจริยธรรม คือ สิ่งที่ดีควรทำและไม่ควรทำ ส่วนวิธีการถ่ายทอด ภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่มีหลายรูปแบบ เช่น วิธีบอกเล่า พิธีสู่ขวัญ พิธีทาง พระพุทธศาสนา พิธีกรรม ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต การประกอบ อาชีพ ตลอดจนวิธีการอ่านหนังสือ และแสดงมหรสพ การถ่ายทอด ภูมิปัญญาด้วยวิธีการบอกเล่าในวัยนี้จะมีสาระประโยชน์ทั้งทางด้าน การเพิ่มพูนความรู้จากการฟัง และเป็นการรวมกลุ่มกันทางสังคม เพื่อทำงานร่วมกันหรือช่วยเหลือกัน ผู้เล่า คือ ผู้อาวุโสหรือผู้มีความรู้ ซึ่งโอกาสในการถ่ายทอดภูมิปัญญา ได้แก่ พิธีงานศพซึ่งชาวบ้านจะไป ชุมนุมที่บ้านคนตาย เพื่อช่วยเจ้าภาพทำงานและเป็นเพื่อนงานศพ ตอนกลางคืนจะมีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นเสือกินหมูการเล่านิทาน โดย การอ่านจากหนังสือผูกหรือใบลาน เจ้าภาพจะเลือกหม่อ่านที่มี นำเสียงดีให้สนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งยัง สอดแทรกจริยธรรมคำสอนด้วย

ในเวลาต่อมาเมื่อมีมหรสพสมัยใหม่ การอ่านหนังสือจึงลด บทบาทไป พิธีอยู่ไฟหลังคลอดบุตร จึงมีการนำนิทานมาอ่านสู่กันฟัง เพื่อให้กำลังใจและให้ความเพลิดเพลินแก่แม่ลูกอ่อนและเพื่อนบ้าน ที่มาเยี่ยมฟัง เมื่อการแพทย์สมัยใหม่เข้ามามีบทบาท ประเพณีอยู่ไฟ จึงค่อย ๆ เลิกไป ประเพณีทางพระพุทธศาสนา เช่น การเข้าพรรษา การทำบุญผ้าป่า การทำบุญกฐิน และการทำบุญมหาชาติ นับเป็น โอกาสพิเศษที่ชาวบ้านต่าง มาชุมนุมกันฟังเทศน์ฟังธรรม พระสงฆ์ จะนิมนต์นิทานชาดกมาเทศน์ นำคำสุภาษิตสอนใจมาอบรมบ่มนิสัย อุบาสกอุบาสิกา คติธรรมเหล่านี้แสดงถึงภูมิปัญญาของผู้เทศน์ เรื่องราวที่นำมาเทศน์นอกจากนิทานและกระทุ้ง ธรรมแล้ว ยังเน้น เรื่องราวปฏิบัติระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ คติการเวียนว่ายตาย เกิด ความเชื่อเรื่องบาป บุญ กรรม นรก สวรรค์ และวาสนา ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและมโนทัศน์ของผู้ฟัง

พิธีสู่ขวัญ เป็นการกระทำที่เชื่อมโยงจิตสำนึกและสร้าง จิตสำนึกอันดีงามต่อตนเองและสิ่งที่ให้คุณ เช่น พิธีสู่ขวัญข้าวเป็น การกระทำที่สร้างเอกภาพระหว่างสิ่งสำคัญ ๓ ประการ คือ คติความเชื่อ เรื่องข้าว คุณค่าของข้าวและวิธีทำนา สาระสำคัญคือ ขวัญข้าวมีคุณค่า เลี้ยงชีวิต เลี้ยงโลกและเลี้ยงศาสนา พิธีกรรมช่วง หัวเลี้ยวหัวต่อ คือ พิธีกรรมในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนวัย การเปลี่ยน สถานภาพ เปลี่ยนที่อยู่อาศัยหรือการเจ็บไข้ได้ป่วย ชาวอีสานมีแนว ปฏิบัติเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเริ่มต้นใหม่โดยเพิ่มกำลังใจ และ ให้หลักการดำเนินชีวิต เช่น พิธีสู่ขวัญบ่าวสาว พิธีบายศรีสู่ขวัญ บ่าวสาว จะเตรียม จะเตรียมความพร้อม ในเรื่องนี้ โดยความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีและ การรับรู้ของชุมชนเป็นสิ่งเตือนใจให้ความสำคัญกับผิดชอบต่อ ครอบครัว นอกจากนี้ คำสู่ขวัญยังชี้นำหลักการวางตนในฐานะสามีภรรยาและ หลักการสร้างความสัมพันธ์กับ กลุ่มเครือญาติ

มหรสพที่เป็นมรดกอีสานสามารถแสดงภูมิปัญญาที่สั่งสม สืบต่อมาจนถือเป็นสมบัติของสังคม แสดง ภูมิปัญญาของปัจเจกบุคคลได้ เช่น การลำและการเล่นหนังประโมทัย การลำเป็นการขับลำนำตาม ทำนอง ท้องถิ่น การลำมีหลายประเภท แต่คำกลอนจะเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาอีสานได้เด่นชัด เพราะเป็นการร้อง

โต้ตอบระหว่างหมอลำ ชายหญิง เรื่องที่นำมาร้องมีทั้งกลอนเกี้ยวพาราสี กลอนความรู้ด้าน ประวัติศาสตร์ ลัทธิธรรมเนียมท้องถิ่น หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา การเมืองการปกครองและงานอาชีพ หนังสือประโมทัย เป็นมหรสพที่ ชาวอีสานนำมาจากการละเล่นหนังตะลุงของภาคใต้ ตามรูปแบบเดิม นิยมเล่นรวมเกียร์ดี แต่ หนังสือประโมทัยจะแสดงภูมิปัญญาด้านการ ประยุกต์วัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นให้สอดคล้องกับรสนิยมแบบอีสาน คือ นิยมเล่นเรื่อง “สินไซ” ซึ่งเป็นวรรณกรรมเอกที่แพร่หลายในอีสาน บางแห่งเรียกกลีเกลาวหรือลำเพลิน อัน ประยุกต์จากดนตรีลูกทุ่ง แต่เป็นลูกทุ่งแบบอีสานซึ่งมีอิทธิพลของหมอลำแทรกอยู่มาก

การจารหนังสือหรือเขียนหนังสือในใบลานก็เป็นวิธีการช่วย ถ่ายทอดภูมิปัญญาที่จำกัดจำเพาะกลุ่ม ราชสำนักและกลุ่มบวชเรียน ตัวอักษรที่เขียน คือ อักษรธรรมและอักษรไทยน้อย จุดมุ่งหมาย ที่เขียนเพื่อตรา เป็นประกาศหรือกำหนดเป็นกฎหมายให้บ้านเมืองและ ประชาชนได้ยึดถือ แต่ละหมู่บ้านจึงมีหนังสือใบลาน อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ ที่วัด คณะผู้อาวุโสใช้ตรวจสอบในการปกครองหมู่บ้าน หนังสือใบลาน อีกส่วนหนึ่งเป็นการ บันทึกนิทานธรรม นิทานพื้นบ้าน ตำรายาตำราหมอ ดู หลักคำสอนและประเพณีต่าง ๆ มีข้อที่ควรพินิจ คือ หนังสือเหล่านี้ ชาวบ้านถือว่าเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์เชื่อว่าเป็นพุทธวจนะ หลายเรื่อง เกิดขึ้นในชุมชนแต่แอบอ้าง ว่าเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยกุศโลบาย ใช้ศรัทธาขึ้นทำให้เกิดความเชื่อถ้อยยอมรับจนเป็นคตินิยมเก็บ หนังสือ ผูกหรือใบลานนี้ไว้บนหิ้ง แล้วกราบบูชา บางแห่งบดเป็นยารักษาโรค หรือเป็นผงวิเศษสำหรับบรรจุไว้ในองค์พระพุทธรูป เมื่อจัดการศึกษา ใหม่แบบตะวันตก คุณค่าของหนังสือใบลานก็ลดลง

การสรุปและอภิปรายผล

1 สรุปผลการดำเนินโครงการ

โครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ในการดำเนินการ ในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลดำเนินการเลือกตัวแทนของกลุ่มทางวัฒนธรรมโดยใช้การกำหนดจากกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ และเลือกจากอำเภอที่ปรากฏกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่ อำเภอนาโพธิ์ เก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว อำเภอห้วยราชเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร อำเภอนางรองเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช และอำเภอสตึกเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย หรือ ชาวส่วย ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะมีเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป โดยกำหนดประเด็นในการสำรวจ ได้แก่ ประวัติชุมชน ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีพื้นบ้าน การประดิษฐ์สิ่งของ หรือเครื่องทุ่นแรง การย้อมสี ด้านการเกษตรการปลูกพืช พืชที่มีเอกลักษณ์ หรือ โดดเด่นเป็นพิเศษ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน เครื่องใช้ในบ้าน ในครัว เครื่องทุ่นแรงในการทำงาน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาหารที่เป็นเอกลักษณ์พิเศษ ด้านเครื่องนุ่งห่ม การแต่งกาย เครื่องประดับ เช่น การทอผ้า การแต่งกายด้วยผ้า หรือเครื่องประดับประจำท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม เช่น การวาดจิตรกรรมฝาผนัง การปั้น การแกะสลัก ด้านดนตรี เช่น ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน หมอลำ กันตรึม จรียง ด้านการแสดงพื้นบ้าน การรำ หรือการแสดงประกอบในเทศกาล หรือประเพณีของท้องถิ่น ด้านวรรณกรรม ข้อมูลสถานที่สำคัญในชุมชน โบราณวัตถุ เอกสารสำคัญ เช่น จารึก ใบลาน หนังสือเก่า สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น ศาลตาปู่ เทวรูป สิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระเก่า แหล่งโบราณสถานภายในชุมชน สถานที่สำคัญทางศาสนาภายในชุมชน แหล่งทางธรรมชาติวิทยาภายในชุมชน อนุสาวรีย์หรืออนุสรณ์สถานภายในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน พิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน พิธีกรรมและความเชื่อ เช่น รำผีฟ้า มะมั่วด พิธีเอาข้าวขึ้นยุ้ง ทำขวัญข้าว การละเล่นพื้นบ้าน ตำนาน หรือนิทานพื้นบ้าน ความเชื่อในชุมชน เช่น แขนงเสื้อแดง ปลัดขิก ไร่จุก ไร่โก๊ะ ไร่เปีย ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการดำรงชีพ

โดยการสำรวจข้อมูลได้ดำเนินการทั้งสิ้น 194 ชุมชน ประกอบไปด้วยพื้นที่อำเภอนาโพธิ์ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว จำนวน 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน อำเภอห้วยราชเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร จำนวน 7 ตำบล 47 หมู่บ้าน อำเภอนางรองเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช จำนวน 13 ตำบล 47 หมู่บ้าน และอำเภอสตึกเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย จำนวน 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน จากข้อมูลที่ได้สามารถส่งเสริม อนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่ในสังคมต่อไปการเผยแพร่ข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คนรุ่น หลังในสังคมได้รู้จักและเข้าใจ เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้วัฒนธรรมได้คงอยู่และถูกสืบทอดให้ยาวนานมากขึ้น ง่ายต่อความเข้าใจในความเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมของคนในจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

2 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ที่ผู้จัดการทรัพยากรวัฒนธรรมควรยึดเป็นหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม ในบริบทของสังคมโลกปัจจุบัน การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 เรื่องใหญ่ ได้แก่ การใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การพัฒนาทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์และการป้องกันทรัพยากร วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมแต่ละเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการใช้การพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากร มีแนวทางและวิธีการแตกต่าง

กันได้ แต่ทั้งหมดยังมุ่งเน้นเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชนในโลก และเพื่อรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้ยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง

จังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมและกีฬามาตรฐานโลก พร้อมกับการมุ่งส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของจังหวัด ในด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อย่างการท่องเที่ยวโบราณสถาน อาหารการกิน การแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ธรรมชาติ และวิถีชีวิต ด้วยความได้เปรียบในด้านพื้นที่ ประกอบแต่ละจังหวัดมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และมีศักยภาพที่เหมาะสมในการเดินทางมาท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม จึงเป็นโอกาสดีในการที่จะมีแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านสินค้าหัตถกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของความต้องการให้การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่หันมาสนใจการท่องเที่ยวในชุมชนและสนใจความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างและต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบศิลปะขอมในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ จะแสดงถึงวิถีชีวิตของคนในยุคนี้ การให้ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์มาช่วยสร้างอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างสินค้าชุมชนจะช่วยยกระดับเป็นผลงานศิลปกรรมสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ของท้องถิ่นได้ดี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**

โดยพระราชทานุญาต

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประกาศที่ อพ.สธ. ๕๑ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ประสบความสำเร็จเป็นผลประโยชน์แท้ และให้เป็นไปตามการปรับโครงสร้างหน่วยงานใหม่ ตามการปฏิรูประบบราชการ การนี้จึงแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ดังต่อไปนี้

๑. ดร.อำพล เสนาณรงค์	กรรมการที่ปรึกษา
๒. ศ.ดร.ธีระ สดะบุตร	กรรมการที่ปรึกษา
๓. เลขาธิการพระราชวัง ในฐานะผู้อำนวยการ
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	ประธานกรรมการ
๔. รองผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
(นายพรชัย จุฑามาศ)	รองประธานกรรมการ
๕. เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๗. ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
๘. ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๙. ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	กรรมการ
๑๐. ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑๒. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์	กรรมการ
๑๕. ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวง	กรรมการ
๑๖. ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	กรรมการ
๑๗. ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑๘. ผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ	กรรมการ

๑๙.	อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
๒๐.	อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการ
๒๑.	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๒๒.	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๒๓.	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
๒๔.	อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
๒๕.	อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
๒๖.	อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
๒๗.	อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี	กรรมการ
๒๘.	อธิบดีกรมการข้าว	กรรมการ
๒๙.	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ	กรรมการ
๓๐.	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	กรรมการ
๓๑.	อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรรมการ
๓๒.	อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ	กรรมการ
๓๓.	อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ
๓๔.	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
๓๕.	อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๓๖.	เลขาธิการสภาการศึกษา	กรรมการ
๓๗.	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๓๘.	เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
๓๙.	เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
๔๐.	เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	กรรมการ
๔๑.	เลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	กรรมการ
๔๒.	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
๔๓.	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๔๔.	ผู้ว่าการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๔๕.	ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ	กรรมการ
๔๖.	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ	กรรมการ
๔๗.	ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๔๘.	ผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรม	กรรมการ
๔๙.	ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๕๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ

๕๑.	อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ
๕๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
๕๓.	อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	กรรมการ
๕๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	กรรมการ
๕๕.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
๕๖.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น	กรรมการ
๕๗.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	กรรมการ
๕๘.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล	กรรมการ
๕๙.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	กรรมการ
๖๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
๖๑.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร	กรรมการ
๖๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
๖๓.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง	กรรมการ
๖๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	กรรมการ
๖๕.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	กรรมการ
๖๖.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา	กรรมการ
๖๗.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
๖๘.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ	กรรมการ
๖๙.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ	กรรมการ
๗๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗๑.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ	กรรมการ
๗๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	กรรมการ
๗๓.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเนชั่น	กรรมการ
๗๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	กรรมการ
๗๕.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	กรรมการ
๗๖.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิต	กรรมการ
๗๗.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	กรรมการ
๗๘.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	กรรมการ
๗๙.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยสยาม	กรรมการ
๘๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	กรรมการ
๘๑.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	กรรมการ
๘๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ

๘๓.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	กรรมการ
๘๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	กรรมการ
๘๕.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	กรรมการ
๘๖.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	กรรมการ
๘๗.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	กรรมการ
๘๘.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	กรรมการ
๘๙.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	กรรมการ
๙๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	กรรมการ
๙๑.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์	กรรมการ
๙๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	กรรมการ
๙๓.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	กรรมการ
๙๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	กรรมการ
๙๕.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	กรรมการ
๙๖.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	กรรมการ
๙๗.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	กรรมการ
๙๘.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	กรรมการ
๙๙.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	กรรมการ
๑๐๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	กรรมการ
๑๐๑.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	กรรมการ
๑๐๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
๑๐๓.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	กรรมการ
๑๐๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	กรรมการ
๑๐๕.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	กรรมการ
๑๐๖.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	กรรมการ
๑๐๗.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	กรรมการ
๑๐๘.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	กรรมการ
๑๐๙.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	กรรมการ
๑๑๐.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	กรรมการ
๑๑๑.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	กรรมการ
๑๑๒.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	กรรมการ
๑๑๓.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	กรรมการ
๑๑๔.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	กรรมการ
๑๑๕.	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)	กรรมการ

๕

๑๑๖.	ผู้อำนวยการองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	กรรมการ
๑๑๗.	ผู้อำนวยการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	กรรมการ
๑๑๘.	ผู้อำนวยการสำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑๑๙.	ผู้อำนวยการสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑๒๐.	ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
๑๒๑.	ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี	กรรมการ
๑๒๒.	ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร	กรรมการ
๑๒๓.	ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี	กรรมการ
๑๒๔.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี	กรรมการ
๑๒๕.	ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย	กรรมการ
๑๒๖.	ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี	กรรมการ
๑๒๗.	ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต	กรรมการ
๑๒๘.	ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี	กรรมการ
๑๒๙.	ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี	กรรมการ
๑๓๐.	ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน	กรรมการ
๑๓๑.	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๑๓๒.	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
๑๓๓.	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์	กรรมการ
๑๓๔.	ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
๑๓๕.	ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	กรรมการ
๑๓๖.	ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์	กรรมการ
๑๓๗.	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก	กรรมการ
๑๓๘.	ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี	กรรมการ
๑๓๙.	ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑๔๐.	ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔๑.	ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
๑๔๒.	ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ	กรรมการ
๑๔๓.	ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑๔๔.	ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง	กรรมการ
๑๔๕.	ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการ
๑๔๖.	ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร	กรรมการ
๑๔๗.	ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่	กรรมการ

๑๔๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง	กรรมการ
๑๔๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว ✓	กรรมการ
๑๕๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา	กรรมการ
๑๕๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑๕๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก	กรรมการ
๑๕๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา	กรรมการ
๑๕๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี	กรรมการ
๑๕๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่	กรรมการ
๑๕๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ	กรรมการ
๑๕๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี	กรรมการ
๑๕๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ	กรรมการ
๑๕๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา	กรรมการ
๑๖๐. ประธานมูลนิธิฟื้นฟูทรัพยากรทะเลสยาม	กรรมการ
๑๖๑. ประธานมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)	กรรมการ
๑๖๒. ราชอาณาจักรในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	กรรมการ
๑๖๓. รองหัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ฝ่ายวิชาการ (ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์)	กรรมการและเลขานุการ

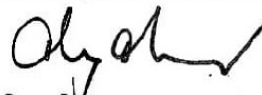
หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

-รับนโยบายและกรอบการดำเนินงานของส่วนราชการ หน่วยงานในการสนองพระราชดำริ หรือสนับสนุนโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

-หัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กร ไปแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของตน โดยเสนอรายชื่อผ่านเลขาธิการพระราชวัง ในฐานะผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อนำความกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองพระบาทขอพระราชทานแต่งตั้งโดยพระราชนุญาต

-หัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงานและองค์กร อำนวยการ สนับสนุนให้การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในพื้นที่และเขตความรับผิดชอบของตนให้เป็นไปตามเป้าหมายวัตถุประสงค์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา)

เลขาธิการพระราชวัง

ในฐานะผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ภาคผนวก ข เครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูล

แบบสำรวจโครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์
โดย สำนักศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำรวจ

ชื่อ – สกุล โทร.....
ที่อยู่.....
อีเมลLine ID :Facebook.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสถานที่สำรวจ

ชื่อชุมชน.....
ที่ตั้ง

ชื่อ – สกุล ผู้ให้ข้อมูล (1)โทร.....
ที่อยู่.....
อีเมลLine ID :Facebook.....
ตำแหน่ง

ชื่อ – สกุล ผู้ให้ข้อมูล (2)โทร.....
ที่อยู่.....
อีเมลLine ID :Facebook.....
ตำแหน่ง

ชื่อ – สกุล ผู้ให้ข้อมูล (3)โทร.....
ที่อยู่.....
อีเมลLine ID :Facebook.....
ตำแหน่ง

ประเภทกลุ่มชาติพันธุ์

☐ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว☐ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวย☐ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร☐ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช

ภาษาที่ใช้

☐ ไทยลาว☐ ไทยเขมร☐ ไทยกวย☐ ไทยโคราช

การนับถือศาสนาในชุมชน (เลือกได้มากกว่า 1)

☐ พุทธ☐ คริสต์☐ อิสลาม☐ ฮินดู☐ อื่น ๆ

ประวัติชุมชน

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 เทคโนโลยีพื้นบ้าน (การประดิษฐ์สิ่งของ หรือเครื่องทุ่นแรง การย้อมสี ฯลฯ)

.....

.....

3.2 ด้านการเกษตร (การปลูกพืช พืชที่มีเอกลักษณ์ หรือ โดดเด่นเป็นพิเศษ)

.....

.....

.....

3.3 ด้านเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน (เครื่องใช้ในบ้าน ในครัว เครื่องทุ่นแรงในการทำงาน)

.....

.....

.....

3.4 ด้านสุขภาพอนามัย (เช่น นวดแผนโบราณ/ผีฟ้า/สมุนไพร ฯลฯ)

.....

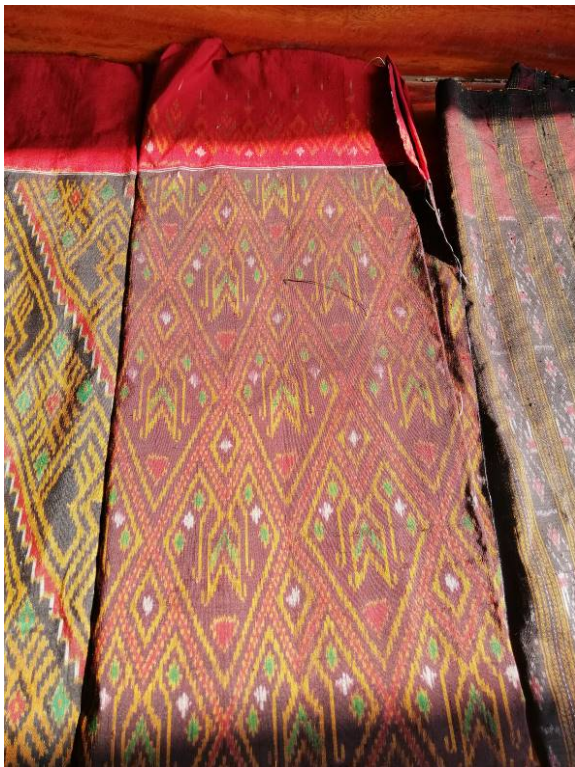
.....

.....

ภาคผนวก ค ภาพการเก็บข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์
 1. การเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพการเก็บข้อมูลบ้านนาเหล็ก หมู่ 3 ตำบลบ้านตู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านหัวช้าง หมู่ 4 ตำบลบ้านตู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านนาแค หมู่ 5 ตำบลบ้านตู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านนาแพง หมู่ 6 ตำบลบ้านตู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านหนองแสง หมู่ 1 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านเมืองน้อย หมู่ 4 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านเมืองน้อย หมู่ 4 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านสงแดง หมู่ 5 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านสว่าง หมู่ 8 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลบ้านสว่าง หมู่ 8 ตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนบ้านนาโพธิ์ หมู่ 1 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนบ้านนาโพธิ์ หมู่ 2 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนบ้านคอกวัว หมู่ 5 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนบ้านหนองหัวน้อย หมู่ 6 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนหนองต่อ หมู่ 8 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนบ้านหนองหว้า หมู่ 10 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูลชุมชนบ้านหนองหว้า หมู่ 11 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล ชุมชนบ้านหนองถนนกลาง หมู่ 14 ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านดอนกอก หมู่ 3 ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านโคกกุ้ง หมู่ 7 ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านโคกสะแทน หมู่ 10 ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านทุ่งบ่อ หมู่ 2 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

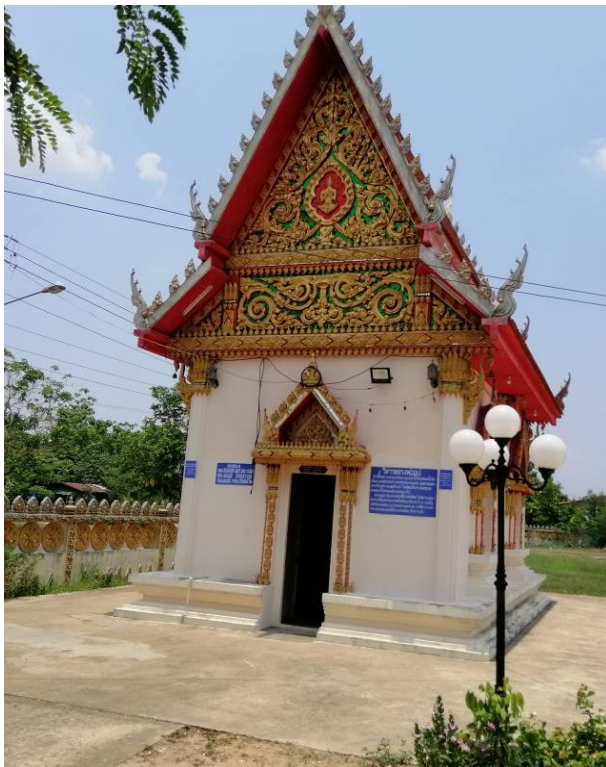
การเก็บข้อมูล บ้านเก่าโก หมู่ 3 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านบง หมู่ 4 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านคู หมู่ 6 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านดอนกลาง หมู่ 7 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านโสกดินแดง หมู่ 8 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

การเก็บข้อมูล บ้านโคกเมฆ หมู่ 11 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์

2. การเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

การเก็บข้อมูล บ้านจบก หมู่ 6 ตำบลสนวน อำเภอยะราช

การเก็บข้อมูล บ้านกระสังสามัคคี หมู่ 7 ตำบลโคกเหล็ก อำเภอยะราช

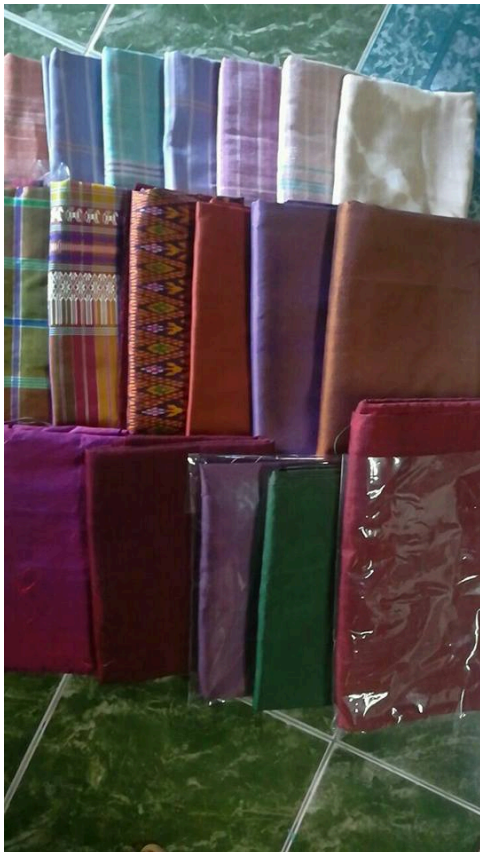
การเก็บข้อมูล บ้านตาเสา หมู่ 1 ตำบลบ้านตาเสา อำเภอยะรัง

การเก็บข้อมูล บ้านตาเสา หมู่ 1 ตำบลบ้านตาเสา อำเภอยะราช

การเก็บข้อมูล บ้านใหม่ หมู่ 3 ตำบลสามแวง อำเภอยะราช

การเก็บข้อมูล บ้านสนวนนอก หมู่ 2 ตำบลสนวนอำเภอห้วยราช
 3. การเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การเก็บข้อมูล บ้านหนองบัว หมู่ 7 ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง

การเก็บข้อมูล บ้านเจริญสุข หมู่ 11 ตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง

การเก็บข้อมูล บ้านโนนศาลา หมู่ 9 ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง

การเก็บข้อมูล บ้านสิงห์ หมู่ 5 ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอนางรอง

4. การเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

การเก็บข้อมูล บ้านตาลอง หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก

การเก็บข้อมูล บ้านท่าเรือ หมู่ที่ 7 ตำบลท่าม่วง อำเภอสตึก

การเก็บข้อมูล บ้านหนองเกาะน้อย หมู่ที่ ๑๒ ตำบลทุ่งวัง